

PAPA FRANCESC

Catequesis. La passió per l'evangelització: el zel apostòlic del creient

Traducció del Gabinet d'Informació de l'Església Catalana (GIEC)

La passió per l'evangelització: el zel apostòlic del creient.

1. La crida a l'apostolat (Mt 9,9-13)

Dimecres, 11 de gener de 2023

Benvolguts germans i germanes, bon dia!

Comencem avui un nou cicle de catequesis, dedicat a un tema urgent i decisiu per a la vida cristiana: la passió per l'evangelització, és a dir, el zel apostòlic. Es tracta d'una dimensió vital per a l'Església: la comunitat dels deixebles de Jesús de fet neix apostòlica, neix missionera, no proselitista, i des del principi hem de distingir això: ser missioner, ser apostòlic, evangelitzar no és el mateix que fer proselitisme, no té res a veure una cosa amb l'altra. Es tracta d'una dimensió vital per a l'Església, la comunitat dels deixebles de Jesús neix apostòlica i missionera. L'Esperit Sant la plasma en sortida —l'Església en sortida, que surt—, per tal que no es tanqui en ella mateixa, sinó que sigui extravertida, testimoni contagiós de Jesús —també la fe s'encomana—, orientada a irradiar la seva llum fins als últims confins de la terra. Però pot passar que l'ardor apostòlic, el desig d'aconseguir els altres amb el bon anunci de l'Evangeli, disminueixi, es torni tebi. A vegades sembla eclipsar-se, són cristians tancats, no pensen en els altres. Però quan la vida cristiana perd de vista l'horitzó de l'evangelització, l'horitzó de l'anunci, emmalalteix: es tanca en ella mateixa, es torna autoreferencial, s'atrofia. Sense zel apostòlic la fe es panseix. Malgrat això, la missió és l'oxigen de la vida cristiana: la tonifica i la purifica. Emprenem, doncs, un camí vers el descobriment de la passió evangelitzadora, començant per les Escriitures i l'ensenyament de l'Església per a obtenir de les fonts el zel apostòlic. Després ens acostarem a algunes fonts vives, a alguns testimonis que han encès de nou en l'Església la passió per l'Evangeli, per tal que ens ajudin a revifar el foc que l'Esperit Sant vol fer cremar sempre en nosaltres.

I avui voldria començar amb un episodi evangèlic d'alguna manera emblemàtic, ho hem escoltat: la crida de l'apòstol Mateu, i ell mateix ho explica en el seu Evangeli, en el passatge que hem escoltat (cf. 9,9-13).

Tot comença per Jesús, el qual "veu" —diu el text— «un home». Pocs veien en Mateu tal i com era: el coneixien com aquell que estava «assegut a la taula de recaptació d'impostos» (v. 9). De fet, era un recaptador d'impostos: és a dir, un que recaptava tributs de part de l'imperi romà que ocupava Palestina. En altres paraules, era un col·laboracionista, un traïdor del poble. Podem imaginar el menyspreu que la gent sentia per ell: era un "publicà", així se l'anomenava. Però, als ulls de Jesús, Mateu és un home, amb les seves misèries i la seva grandesa. Estigueu atents a això: Jesús no s'atura en els adjectius: Jesús va a la persona, al cor, aquesta és una

persona, aquest és un home, aquesta és una dona, Jesús va a la substància, al substantiu, mai a l'adjectiu, oblida els adjectius. I mentre entre Mateu i la gent hi ha distància —perquè ells veien l'adjectiu, “publicà”—, Jesús s'acosta a ell, perquè tot home és estimat per Déu; “També aquest desgraciat?” “Sí, també aquest desgraciat, encara més, Ell ha vingut per aquest desgraciat, ho diu l'Evangelí: “Jo he vingut pels pecadors, no pels justos.” Aquesta mirada de Jesús que és bonica, que veu l'altre, sigui qui sigui, com un destinatari d'amor, és l'inici de la passió evangelitzadora. Tot parteix d'aquesta mirada que aprenem de Jesús.

Podem preguntar-nos: com és la nostra mirada envers els altres? Quantes vegades veiem els defectes i no les necessitats; quantes vegades etiquetem les persones pel que fan o el que pensen! També com a cristians ens diem: és dels nostres o no és dels nostres? Aquesta no és la mirada de Jesús: Ell mira sempre cadascú amb misericòrdia, encara més, amb predilecció. I els cristians són cridats a fer com Crist, mirant com ell especialment els anomenats “allunyats”. De fet, el passatge de la crida de Mateu es conclou amb Jesús que diu: «No he vingut a cridar els justos, sinó els pecadors» (v. 13). I si cada un de nosaltres se sent just, Jesús és lluny, Ell s'acosta als nostres límits i a les nostres misèries, per a guarir-nos.

Per tant, tot comença amb la mirada de Jesús “Veié un home”, Mateu. A això segueix —segon pas— un moviment. Primer la mirada, Jesús veié, després el segon pas, el moviment. Mateu estava assegut al despatx dels impostos; Jesús li va dir: «Segueix-me.» I ell «s'aixecà i el va seguir» (v. 9). Notem que el text subratlla que “s'aixecà”. Per què és tan important aquest detall? Perquè en aquella època qui estava assegut tenia autoritat damunt dels altres, que estaven drets davant seu per escoltar-lo o, com en aquest cas, per a pagar el tribut. Qui estava assegut, en resum, tenia poder. El primer que fa Jesús és separar Mateu del poder: d'estar assegut rebent els altres el posa en moviments envers els altres; no els rep, no: va cap als altres; li fa deixar una posició de supremacia per a posar-lo al mateix nivell que els germans i obrir-li els horitzons del servei. Això fa i això és fonamental per als cristians: nosaltres deixebles de Jesús, nosaltres Església, estem asseguts esperant que la gent vingui o sabem aixecar-nos, posar-nos en camí amb els altres, buscar els altres? No és cristià dir: “Que vinguin, jo soc aquí, que vinguin.” No, ves tu a buscar-los, fes tu el primer pas.

Una mirada —Jesús veié—, un moviment —s'aixeca—, i tercer, una meta. Després d'haver-se aixecat i haver seguit Jesús, on anirà Mateu? Podríem imaginar que, canviada la vida d'aquell home, el Mestre el condueixi cap a nous encontres, noves experiències espirituals. No, o almenys no de seguida. En primer lloc, Jesús va a casa seva; allí Mateu li prepara «un gran banquet», en el qual hi havia «molts publicans» (Lc 5,29), és a dir, gent com ell. Mateu retorna al seu ambient, però hi torna canviat i amb Jesús. El seu zel apostòlic no comença en un lloc nou, pur, un lloc ideal, llunyà, sinó allí, comença allí on viu, amb la gent que coneix. Aquest és el missatge per a nosaltres: no hem d'esperar ser perfectes i tenir fet un llarg camí rere Jesús per a testimoniar-lo; el nostre anunci comença avui, allí on vivim. I no comença intentant convèncer els altres, convèncer no: sinó testimoniant cada dia la bellesa de l'Amor que ens ha mirat i ens ha aixecat, i serà aquesta bellesa, comunicar aquesta bellesa, la que convenci la gent, no comunicar-nos nosaltres, sinó el Senyor

mateix. Nosaltres som els qui anunciem el Senyor, no ens anunciem a nosaltres mateixos, ni anunciem un partit polític, una ideologia, no: anunciem Jesús. Cal posar en contacte Jesús amb la gent, sense convèncer-los, sinó deixar que el Senyor els convenci. Com de fet ens ho ha ensenyat el papa Benet, «l'Església no fa proselitisme». «Creix molt més per atracció» (Homília en la missa inaugural de la V Conferència General de l'Episcopat Llatinoamericà i del Carib, Aparecida, 13 de maig de 2007). No oblideu això: quan veieu cristians que fan proselitisme, que et fan una llista de gent perquè hi vagis... aquests no són cristians, són pagans disfressats de cristians, però el cor és pagà. L'Església creix no per proselitisme, creix per atracció. Una vegada recordo que a l'hospital de Buenos Aires van marxar unes monges que treballaven allí, perquè eren poques i no podien tirar endavant l'hospital, i va venir una comunitat de germanes de Corea, i van arribar, per exemple, un dilluns, no recordo el dia. Van prendre possessió de la casa de les germanes a l'hospital i dimarts van baixar a visitar els malalts de l'hospital, però no parlaven gens d'espanyol, només parlaven coreà i els malalts estaven feliços, perquè comentaven: "Són bones aquestes monges, bones, bones." "Però què t'ha dit la monja?" "Res, però amb la mirada m'ha parlat, ha comunicat Jesús." No comunicar-se un mateix, sinó amb la mirada, amb els gestos, comunicar Jesús. Aquesta és l'atracció, el contrari del proselitisme.

Aquest testimoniatge atractiu, aquest testimoniatge alegre és la meta a la qual ens porta Jesús amb la seva mirada d'amor i amb el moviment de sortida que el seu Esperit suscita en el cor. I nosaltres podem pensar si la nostra mirada s'assembla a la de Jesús per atraure la gent, per acostar l'Església. Pensem en això.

La passió per l'evangelització: el zel apostòlic del creient.

2. Jesús, model de l'anunci

Dimecres, 18 de gener de 2023

Benvolguts germans i germanes, bon dia!

Dimecres passat vam iniciar un cicle de catequesis sobre la passió per evangelitzar, és a dir, sobre el zel apostòlic que ha d'animar l'Església i tots els cristians. Avui mirem el model insuperable de l'anunci: Jesús. L'Evangeli del dia de Nadal el definia "Verb de Déu (cf. Jn 1,1). El fet que Ell sigui el Verb, és a dir, la Paraula, ens indica un aspecte essencial de Jesús: Ell sempre està en relació, en sortida, mai està aïllat, sempre en relació, en sortida; la paraula, de fet, existeix per a ser transmesa, comunicada. Així és Jesús, Paraula eterna del Pare adreçada a nosaltres, comunicada a nosaltres. Crist no sols té paraules de vida, sinó que fa de la seva vida una Paraula, un missatge: és a dir, viu sempre adreçat envers el Pare i envers nosaltres. Sempre mirant el Pare que l'ha enviat i mirant-nos a nosaltres, als quals Ell ha estat enviat.

De fet, si mirem les seves jornades, descrites en els Evangelis, veiem que en el primer lloc hi ha la intimitat amb el Pare, la pregària, per la qual Jesús matina, quan encara és fosc, i se'n va a zones desertes a pregar (cf. Mc 1,35; Lc 4,42), a parlar amb el Pare. Totes les decisions i les eleccions més importants les pren des-

prés d'haver pregat (cf. Lc 6,12; 9,18). Precisament en aquesta relació, en la pregària que l'uneix al Pare en l'Esperit, Jesús hi descobreix el sentit del seu ser home, de la seva existència en el món perquè Ell està en missió per nosaltres, enviat pel Pare a nosaltres.

Pel que fa a això és interessant el primer gest públic que Ell fa, després dels anys de la vida oculta a Natzaret. Jesús no fa un gran prodigi, no llança un missatge amb efecte, sinó que es barreja amb la gent que anava a ser batejada per Joan. Així ens ofereix la clau de la seva acció en el món: lliurar-se pels pecadors, fent-se solidari amb nosaltres sense distàncies, en la compartició total de la vida. De fet, en parlar de la seva missió, dirà que no ha vingut «a ser servit, sinó a servir i a donar la seva vida en rescat per tothom» (Mc 10,45). Cada dia, després de la pregària, Jesús dedica tota la seva jornada a l'anunci del regne de Déu i la dedica a les persones, sobretot a les més pobres i dèbils, a les pecadores i a les malaltes (cf. Mc 1,32-39). És a dir, Jesús està en contacte amb el Pare en la pregària i després està en contacte amb tota la gent per a la missió, per a la catequesi, per a ensenyar el camí del regne de Déu.

Llavors, si volem representar amb una imatge el seu estil de vida, no tenim dificultat a trobar-la: Jesús mateix ens l'ofereix, l'hem escoltat, parlant d'ell com del bon Pastor, aquell que —diu— «dona la vida per les ovelles» (Jn 10,11), aquest és Jesús. De fet, ser pastor no era només un treball, que requeria temps i molta constància; era una veritable forma de vida: vint-i-quatre hores al dia, vivint amb el ramat, acompanyant-lo a pasturar, dormint entre les ovelles, tenint cura de les més dèbils. En altres paraules, Jesús no fa alguna cosa per nosaltres, sinó que ho dona tot, dona la seva vida per nosaltres. El seu és un cor pastoral (cf. Ez 34,15). És pastor amb tots nosaltres.

De fet, per a resumir en una paraula l'acció de l'Església s'utilitza sovint precisament el terme *pastoral*. I per a valorar la nostra pastoral, hem de comparar-nos amb el model, comparar-se amb Jesús, Jesús bon Pastor. En primer lloc, podem preguntar-nos: l'imitem bevent de les fonts de la pregària, per tal que el nostre cor estigui en sintonia amb el seu? La intimitat amb Ell és, com ho suggeria el bonic volum de l'abat Chautard, «l'ànima de tot apostolat». Jesús mateix ho va dir clarament als seus deixebles: «Sense mi no podeu fer res» (Jn 15,5). Si s'està amb Jesús es descobreix que el seu cor pastoral batega sempre per qui està perdut, allunyat. I el nostre? Quantes vegades la nostra actitud amb persones que són una mica difícils o que són una mica complicades s'expressa amb aquestes paraules: «És un problema seu, ja s'arreglarà.» Però Jesús mai no ha dit això, mai, sinó que ha anat sempre a l'encontre de tots els marginats, els pecadors. L'acusaven d'això, d'estar amb els pecadors, perquè els portava precisament la salvació de Déu.

Hem escoltat la paràbola de l'ovella perduda, que es troba en el capítol 15 de l'Evangeli de Lluc (cf. v. 4-7). Jesús parla també de la moneda perduda i del fill pròdig. Si volem entrenar el zel apostòlic hem de tenir sempre present el capítol 15 de Lluc. Llegiu-lo sovint, allí podem entendre què és el zel apostòlic. Allí descobrim que Déu no està per contemplar la cleda de les seves ovelles i tampoc les amenaça perquè no se'n vagin. Més aviat, si una surt i es perd, no l'abandona, sinó que la

busca. No diu: “Se n’ha anat, culpa seva, problema seu!” El cor pastoral reacciona d’una altra manera: el cor pastoral sofreix, el cor pastoral arrisca. Sofreix: sí, Déu sofreix per qui se’n va i, mentre el plora, l’estima encara més. El Senyor sofreix quan ens distanciem del seu cor. Sofreix pels qui no coneixen la bellesa del seu amor i l’escalfor de la seva abraçada. Però, en resposta a aquest sofriment, no es tanca, sinó que arrisca: deixa les noranta-nou ovelles que estan estàlvies i s’aventura per l’única que s’ha perdut, fent una cosa arriscada i també irracional, però d’acord amb el seu cor pastoral, que té nostàlgia dels que se n’han anat. La nostàlgia d’aquells que se n’han anat és continuada en Jesús. I quan escoltem que algú ha deixat l’Església, què diem?: “Ja s’apanyarà.” No, Jesús ens ensenya la nostàlgia per aquells que se n’han anat; Jesús no té ràbia ni ressentiment, sinó una nostàlgia irreductible de nosaltres. Jesús té nostàlgia de nosaltres i això és el zel de Déu.

I jo em pregunto: nosaltres, tenim sentiments semblants? Potser veiem com a adversaris o enemics els qui han deixat el ramat. “I aquest?” “Se n’ha anat a una altra banda, ha perdut la fe, l’espera l’infern”, i ens quedem tranquils. Si els trobem a l’escola, a la feina, pels carrers de la ciutat, per què no pensem millor que tenim una bonica ocasió per a testimoniar-los l’alegria d’un Pare que els estima i que mai no els ha oblidat? No per a fer proselitisme, no! Sinó perquè els arribi la Paraula del Pare i caminar junts. Evangelitzar no és fer proselitisme: fer proselitisme és una cosa pagana, no és religiosa ni evangèlica. Hi ha una bona paraula per a aquells que han deixat el ramat i nosaltres tenim l’honor i la càrrega de dir aquella paraula. Perquè la Paraula, Jesús, ens demana això, acostar-nos sempre, amb el cor obert, a tots, perquè Ell és així. Potser seguim i estimem Jesús des de fa temps i mai no ens hem preguntat si compartim els sentiments, si sofrim i ens arrisquem en sintonia amb el cor de Jesús, amb aquest cor pastoral, a prop del cor pastoral de Jesús! No es tracta de fer proselitisme, ja ho he dit, perquè els altres siguin “dels nostres”, no, això no és cristià: es tracta d’estimar perquè siguin fills feliços de Déu. Demanem en la pregària la gràcia d’un cor pastoral, obert, que es posa a prop de tots, per a portar el missatge del Senyor i també sentir per a cadascú la nostàlgia de Crist. Perquè la nostra vida, sense aquest amor que sofreix i arrisca, no funciona: si els cristians no tenim aquest amor que sofreix i arrisca, correm el risc de pasturar-nos només a nosaltres. Els pastors que són pastors d’ells mateixos en comptes de ser pastors del ramat, són pentinadors d’ovelles “exquisides”. No hem de ser pastors de nosaltres mateixos, sinó pastors de tots.

La passió per l’evangelització: el zel apostòlic del creient.

3. *Jesús, mestre de l’anunci*

Dimecres, 25 de gener de 2023

Benvolguts germans i germanes, bon dia!

Dimecres passat vam reflexionar sobre *Jesús model de l’anunci*, sobre el seu cor pastoral sempre adreçat als altres. Avui ens fixem en Ell com a mestre de l’anunci. Deixem-nos guiar per l’episodi en el qual predica a la sinagoga del seu poble, Natzaret. Jesús llegeix un fragment del profeta Isaïes (cf. 61,1-2) i després sorprèn a tots amb una “predicació” molt breu, d’una sola frase, una de sola. I diu així:

«Avui es compleix aquesta escriptura que acabeu d'escoltar» (Lc 4,21). Aquesta va ser la predicació de Jesús: «Aquesta escriptura, que acabeu d'escoltar, avui s'ha acomplert.» Això significa que per a Jesús aquest passatge profètic conté l'essencial d'allò que Ell vol dir d'ell mateix. Per tant, cada vegada que nosaltres parlem de Jesús, hauríem de recalcar el seu primer anunci. Vegem, doncs, en què consisteix aquest primer anunci. S'hi poden identificar cinc elements essencials.

El primer element és *l'alegria*. Jesús proclama: «L'Esperit del Senyor reposa sobre meu [...]. M'ha enviat a portar la bona nova als pobres» (v. 18), és a dir, un anunci de letícia, d'alegria. Bona nova: no es pot parlar de Jesús sense alegria, perquè la fe és una estupenda història d'amor per a compartir. Testimoniar Jesús, fer alguna cosa per als altres en nom seu, en resum, entre les línies de la vida haver rebut un do tan bonic que cap paraula no és suficient per a expressar-lo. Malgrat això, quan falta l'alegria, l'Evangeli no passa, perquè aquest —ho diu la mateixa paraula— és *bona notícia*, i Evangeli vol dir bona nova, anunci d'alegria. Un cristià trist pot parlar de coses molt boniques, però tot és en va si l'anunci que transmet no és alegre. Deia un pensador: «Un cristià trist és un trist cristià». No ho oblidem.

Anem al segon aspecte: *l'alliberació*. Jesús diu que ha estat enviat «a proclamar als captius la llibertat» (*ibid.*). Això significa que qui anuncia Déu no pot fer proselitisme, no, no pot pressionar els altres, sinó alleugerir-los: no imposar pesos, sinó alleujar-los; portar pau, no portar sentiments de culpa. Cert, seguir Jesús comporta una ascesi, comporta sacrificis; per altra part, si qualsevol cosa bonica ho requereix, molt més la realitat decisiva de la vida! Però qui testimonia Crist mostra la bellesa de la meta més que la fatiga del camí. Ens haurà passat que hem explicat a algú un viatge bonic que hem fet. Per exemple, haurem parlat de la bellesa dels llocs, d'allò que hem vist i viscut, no del temps que vam tardar a arribar-hi ni de les cues de l'aeroport, no! Així cada anunci digne del Redemptor ha de comunicar alliberació. Com el de Jesús. Avui hi ha alegria, perquè he vingut a alliberar.

Tercer aspecte: *la llum*. Jesús diu que ha vingut a portar «als cecs el retorn de la llum» (*ibid.*). Crida l'atenció que, en tota la Bíblia, abans de Crist mai no apareix la guarició d'un cec, mai. De fet, era un signe promès que arribaria amb el Messies. Però aquí no es tracta només de la vista física, sinó d'una llum que fa veure la vida d'una manera nova. Hi ha un «venir a la llum», un renaixement que només passa amb Jesús. Si ho pensem, així va començar per a nosaltres la vida cristiana: amb el baptisme, que antigament s'anomenava precisament «il·luminació». I quina llum ens dona Jesús? Ens porta la *llum de la filiació*: Ell és el Fill estimat del Pare, vivent per sempre; i amb Ell també nosaltres som fills de Déu estimats per sempre; malgrat els nostres errors i defectes. Llavors la vida ja no és un cec avançar cap al no-res, no: no és qüestió de sort o de fortuna. No és una cosa que depengui de la casualitat o dels astres, i tampoc de la salut o de les finances, no. La vida depèn de l'amor, de l'amor del Pare, que té cura de nosaltres, els seus fills estimats. Que bonic és compartir amb els altres aquesta llum! Heu pensat que la vida de cadascun de nosaltres —la meva vida, la teva vida, la nostra vida— és un gest d'amor? És una invitació a l'amor? Això és meravellós! Però moltes vegades ho oblidem, davant les dificultats, les males notícies, també davant —i això és lleig— la mundanitat, la manera de viure mundana.

Quart aspecte de l'anunci: *la guarició*. Jesús diu que ha vingut a «posar en llibertat els oprimits» (*ibid.*). Oprimits és qui en la vida se sent aclaparat per alguna cosa que passa: malalties, fatigues, angoixes, sentiments de culpa, errors, vicis, pecats... Oprimits per això: pensem, per exemple, en els sentiments de culpa per això, per allò altre... Allò que ens oprimeix, sobretot, és precisament aquell mal que cap medicina ni remei humà pot tornar a guarir: el pecat. I si algú té sentiment de culpa per alguna cosa que ha fet, i se sent malament... Però la bona notícia és que amb Jesús aquest mal antic, el pecat, que sembla invencible, ja no té la darrera paraula. Jo puc pecar perquè soc dèbil. Cada un de nosaltres ho pot fer, però aquesta no és la darrera paraula. La darrera paraula és la mà estesa de Jesús que ens aixeca del pecat. I, pare, això quan ho fa? Una vegada? No. Dues? No. Tres? No. Sempre. Cada vegada que tu estàs malament, el Senyor sempre té la mà estesa. Només cal aferrar-se-li i deixar-se portar. La bona notícia és que amb Jesús aquest mal antic ja no té la darrera paraula: la darrera paraula és la mà estesa de Jesús que et fa tirar endavant. Jesús ens guareix del pecat *sempre*. I quant he de pagar per la guarició? No res. Ens guareix sempre i gratuïtament. Convida els qui estan «cansats i afeixugats» —ho diu l'Evangelí— a anar cap a ell (cf. Mt 11,28). I llavors acompanyar algú a l'encontre amb Jesús és portar-lo al metge del cor, que aixeca la vida. És dir: «Germà, germana, jo no tinc resposta a molts dels teus problemes, però Jesús et coneix, Jesús t'estima, et pot guarir i asserenar el cor.» Qui porta pesos necessita una carícia sobre el passat. Moltes vegades escoltem: «Jo necessitaria guarir el meu passat... necessito una carícia sobre aquell passat que em pesa tant...» Necessita perdó. I qui creu en Jesús té precisament això per donar als altres: la força del perdó, que allibera l'ànima de qualsevol deute. Germans i germanes, no ho oblideu: Déu ho oblida tot. Per què? Sí, oblida tots els nostres pecats, no en té memòria. Déu ho perdona tot perquè oblida els nostres pecats. Només cal acostar-se al Senyor i Ell ens ho perdona tot. Penseu en algun fragment de l'Evangelí, d'aquell que ha començat a dir: «Senyor, he pecat!» Aquell fill... I el pare no el deixa parlar. «No, tot està bé.» No el deixa acabar. I això és bonic. Jesús ens espera per a perdonar-nos, per a tornar-nos a guarir. I quantes vegades? Una? Dues? No. Sempre. «Però, pare, jo faig sempre les mateixes coses.» I també ell farà les mateixes coses sempre: perdonar-te, abraçar-te. Si us plau, no desconfiem d'això. Així s'estima el Senyor. Qui porta pesos i necessita una carícia sobre el passat, necessita perdó, que sàpiga que Jesús ho fa. I és això el que dona Jesús: alliberar l'ànima de qualsevol deute. En la Bíblia es parla d'un any en què s'era alliberat del pes dels deutes: el Jubileu, l'any de gràcia. És com l'últim punt de l'anunci.

Jesús, de fet, diu que ha vingut «a proclamar l'any de gràcia del Senyor» (Lc 4,19). No era un jubileu programat, com els que estem fent ara, que tot està programat i es pensa què s'ha de fer i què no... No. Però amb Crist la gràcia que fa nova la vida arriba i sorprèn sempre. Crist és el Jubileu de cada dia, de cada hora, que s'acosta a tu per a acaronar-te, per a perdonar-te. I l'anunci de Jesús ha de portar sempre la *sorpresa de la gràcia*. Aquesta sorpresa: «No m'ho puc creure, he estat perdonat, he estat perdonada.» Com n'arriba a ser, de gran, el nostre Déu! Perquè no som nosaltres els qui fem grans coses, sinó que és la gràcia del Senyor que, també a través nostre, realitza coses imprevisibles. I aquestes són les sorpreses de

Déu. Déu és un mestre de les sorpreses. Sempre ens sorprèn, sempre ens espera. Nosaltres arribem i Ell està esperant. Sempre. L'Evangelí va acompanyat d'un sentiment de meravella i de novetat que té un nom: Jesús.

Ell ens ajuda a anunciar-lo com vol, comunicant alegria, alliberació, llum, guariació i sorpresa. Així es comunica Jesús.

Una darrera cosa: aquesta bona nova que, diu l'Evangelí, està adreçada «als pobres» (v. 18). Sovint ens oblidem d'ells, però són destinataris mencionats explícitament, perquè són els predilectes de Déu. Recordem-nos-en i recordem que, per acollir el Senyor, cada un de nosaltres ha de fer-se “pobre dins seu”. Amb aquesta pobresa que fa dir: «Senyor necessito perdó, necessito ajuda, necessito força.» Aquesta pobresa que tots nosaltres tenim: fer-se pobre per dins. Es tracta de vèncer qualsevol pretensió d'autosuficiència per a saber-se necessitat de gràcia, i sempre necessitat d'ell. Si algú em diu: Pare, quin és el camí més breu per a trobar Jesús? Fes-te necessitat. Fes-te necessitat de gràcia, necessitat de perdó, necessitat d'alegria. I ell s'acostarà a tu.

La passió per l'evangelització: el zel apostòlic del creient.

4. *El primer apostolat*

Dimecres, 15 de febrer de 2023

Benvolguts germans i germanes, bon dia!

Continuem amb les nostres catequesis. El tema que hem escollit és: “La passió per evangelitzar: el zel apostòlic”. Perquè evangelitzar no és dir: “Mira, bla bla bla” i res més; hi ha una passió que t'involucra completament: la ment, el cor, les mans, els peus... tot, tota la persona està involucrada en la proclamació de l'Evangelí, i per això parlem de passió per evangelitzar. Després d'haver vist en Jesús el model i el mestre de l'anunci, passem avui als primers deixebles, a allò que han fet els deixebles. L'Evangelí diu que Jesús «en designà dotze, als quals donà el nom d'apòstols, perquè estiguessin amb ell i per enviar-los a predicar» (Mc 3,14). Dues coses: perquè estiguessin amb ell i per enviar-los a predicar. Hi ha un aspecte contradictori: els crida perquè estiguin amb ell i perquè vagin a predicar. Es podria dir: o una cosa o l'altra, o estar o anar. En canvi, no: per a Jesús no es pot anar sense estar i no es pot estar sense anar. No és fàcil entendre això, però és així. Intentem entendre una mica quin és el sentit amb què Jesús diu aquestes coses.

En primer lloc, no es pot anar sense estar: abans d'enviar els deixebles en missió, Crist —diu l'Evangelí— els “va cridar” (cf. Mt 10,1). L'anunci neix de l'encontre amb el Senyor; qualsevol activitat cristiana, sobretot la missió, comença allí. No s'aprèn en una acadèmia: no! Comença per l'encontre amb el Senyor. Testimoniar-lo, de fet, significar irradiar-lo; però, si no rebem la seva llum, estarem apagats; si no el freqüentem, portarem nosaltres mateixos als altres en comptes d'ell —em porto a mi i no a ell—, i tot serà en va. Per tant, només pot portar l'Evangelí de Jesús la persona que està amb ell. Algú que no hi està no pot portar l'Evangelí. Portarà idees, però no l'Evangelí. Igualment, però, no es pot estar sense anar. De fet,

seguir Crist no és un fet intimista: sense anunci, sense servei, sense missió la relació amb Jesús no creix. Notem que a l'Evangeli el Senyor envia els deixebles abans d'haver completat la seva preparació: poc després d'haver-los cridat, ja els envia! Això significa que l'experiència de la missió forma part de la formació cristiana. Recordem, doncs, aquests dos moments constitutius per a qualsevol deixeble: estar amb Jesús i anar, enviats per Jesús.

Després de cridar els deixebles i abans d'enviar-los, Crist els fa un discurs, conegut com "discurs missioner" —així se'n diu a l'Evangeli. Es troba al capítol 10 de l'Evangeli de Mateu i és com la "constitució" de l'anunci. D'aquest discurs, que us aconsello llegir avui —només és una pàgina de l'Evangeli—, extrec tres aspectes: per què anunciar, què anunciar i com anunciar.

Per què anunciar. La motivació es troba en dues expressions de Jesús que ens farà bé de recordar: «De franc ho heu rebut, doneu-ho també de franc» (v. 8). Són dues expressions. Però per què anunciar? Perquè jo ho he rebut de franc i ho he de donar de franc. L'anunci no parteix de nosaltres, sinó de la bellesa del que hem rebut de franc, sense mèrit: trobar Jesús, conèixer-lo, descobrir que som estimats i salvats. És un do tan gran que no el podem guardar per a nosaltres, sentim la necessitat de difondre'l; però amb el mateix estil, és a dir, de franc. En altres paraules: tenim un do, per això som cridats a fer-nos do; hem rebut un do i la nostra vocació és fer-nos nosaltres do per als altres; l'alegria de ser fills de Déu és en nosaltres, ha de ser compartida amb els germans i les germanes que encara no ho saben! Aquest és el perquè de l'anunci. Anar i portar l'alegria d'allò que nosaltres hem rebut.

Segon: *què anunciar?* Jesús diu: «Prediqueu dient: "El Regne del cel és a prop"» (v. 7). Això és el que s'ha de dir, abans que res i sempre: Déu és a prop. Però no oblidem mai això: Déu sempre és a prop del poble, ell mateix ho va dir al poble. Va dir això: «Quina nació, per gran que sigui, té els seus déus tan a prop d'ella com el Senyor, el nostre Déu, és a prop nostre?» (Dt 4,7). La proximitat és una de les coses més importants de Déu. Hi ha tres coses importants: proximitat, misericòrdia i tendresa. No ho oblideu. Qui és Déu? El Proper, el Tendre, el Misericordiós. Aquesta és la realitat de Déu. Nosaltres, quan prediquem, sovint convidem les persones a fer alguna cosa, i això està bé; però no hem d'oblidar que el missatge principal és que ell és a prop: proximitat, misericòrdia i tendresa. Acollir l'amor de Déu és més difícil perquè nosaltres volem ser sempre al centre, nosaltres volem ser protagonistes, estem més inclinats a fer que a deixar-nos modelar, a parlar més que a escoltar. Però, si posem en primer lloc allò que fem, els protagonistes continuarem sent nosaltres. En canvi, l'anunci ha de donar la primacia a Déu: donar la primacia a Déu, en el primer lloc Déu, i donar als altres l'oportunitat d'acollir-lo, d'adonar-se que ell és a prop. I jo, darrere.

Tercer punt: *com anunciar.* És l'aspecte sobre el qual Jesús s'esplaiava més: com anunciar, quin és el mètode, quin ha de ser el llenguatge per a anunciar. És significatiu: ens diu que la forma, l'estil és essencial en el testimoniatge. El testimoniatge no involucra només la ment i dir alguna cosa, els conceptes: no. Tot ho involucra, ment, cor, mans, tot, els tres llenguatges de la persona: el llenguatge del pen-

sament, el llenguatge de l'afecte i el llenguatge de l'acció. Els tres llenguatges. No es pot evangelitzar només amb la ment o només amb el cor o només amb les mans. Tot s'hi involucra. I, en l'estil, l'important és el testimoniatge, com ens vol Jesús. Diu així: «Jo us envio com ovelles enmig de llops» (v. 16). No ens demana que ens sapiguem encarar als llops, és a dir, que siguem capaços d'argumentar, contraatacar i defensar-nos: no. Nosaltres pensaríem així: arribem a ser rellevants, nombrosos, prestigiosos i el món ens escoltarà i ens respectarà i guanyarem els llops: no, no és així. No, us envio com ovelles, com anyells, això és l'important. Si tu no vols ser ovella, el Senyor no et defensarà dels llops. Apanya't com puguis. Però si tu ets ovella, estigues segur que el Senyor et defensarà dels llops. Ser humils. Ens demana que siguem així, mansos i amb ganes de ser innocents, estar disposats al sacrifici; de fet, l'anyell representa això: mansuetud, innocència, entrega, tendresa. I ell, el Pastor, reconeixerà els seus anyells i els protegirà dels llops. En canvi, els anyells disfressats de llops són desemascarats i devorats. Escrivia un Pare de l'Església: «Perquè mentre som ovelles, vencem; fins i tot quan ens envoltin pertot arreu bandades de llops, els superem i dominem. Però si ens fem llops, quedem derrotats, perquè ens manca en aquell mateix punt l'ajuda del pastor. Perquè ell pastura ovelles i no llops» (St. Joan Crisòstom, *Homilia 33 sobre l'Evangeli de Mateu*). Si jo vull ser del Senyor, he de deixar que ell sigui el meu pastor, i ell no és pastor de llops, és pastor d'anyells, mansos, humils, agradables al Senyor.

També, sobre com anunciar, crida l'atenció que Jesús, en comptes de prescriure què s'ha de portar durant la missió, diu què no s'ha de portar. A vegades, hom veu algun apòstol, alguna persona que es muda, algun cristià que diu que és apòstol i que ha donat la vida al Senyor, i s'emporta moltes maletes: però això no és del Senyor, el Senyor et fa anar lleuger d'equipatge i diu què no s'ha de portar: «No us emporteu a la bossa cap moneda: ni d'or, ni de plata, ni de coure; no prengueu sarró per al camí, ni dos vestits, ni sandàlies, ni bastó» (v. 9-10). No s'ha de portar res. Diu que no ens recolzem en les certes materials, anar al món sense mundanitat. Això és el que s'ha de dir: jo vaig al món no amb l'estil del món, no amb els valors del món, no amb la mundanitat —que per a l'Església, caure en la mundanitat és el pitjor que pot passar. Hi vaig amb senzillesa. Així s'anuncia: mostrant Jesús més que parlant-ne. I com mostrem Jesús? Amb el nostre testimoniatge. I finalment, anant junts, en comunitat: el Senyor envia tots els deixebles, però cap no va sol. L'Església apostòlica és enterament missionera i en la missió troba la seva unitat. Per tant: aneu mansos i bons com anyells, sense mundanitat, i aneu junts. Aquí hi ha la clau de l'anunci, aquesta és la clau de l'èxit de l'evangelització. Acolлим aquestes invitacions de Jesús, que les seves paraules siguin el nostre punt de referència.

La passió per l'evangelització: el zel apostòlic del creient.

5. *El protagonista de l'anunci: l'Esperit Sant*

Dimecres, 22 de febrer de 2023

Benvolguts germans i germanes, bon dia i benvinguts!

En el nostre itinerari de catequesi sobre la passió d'evangelitzar reflexionem avui sobre les paraules de Jesús que acabem d'escoltar: «Aneu, doncs, a tots els pobles i feu-los deixebles meus, batejant-los en el nom del Pare i del Fill i de l'Esperit Sant» (Mt 28,19). Aneu —diu el Ressuscitat—, no a adoctrinar, no a fer proselitisme, no, sinó a fer deixebles, és a dir, a donar a tothom l'oportunitat d'entrar en contacte amb Jesús, de conèixer-lo i estimar-lo lliurement. Aneu batejant: batejar significa submergir i, per tant, abans d'indicar una acció litúrgica, expressa una acció vital: submergir la pròpia vida en el Pare, en el Fill, en l'Esperit Sant; experimentar cada dia l'alegria de la presència de Déu que és a prop nostre com a Pare, com a Germà, com a Esperit que actua en nosaltres, en el nostre esperit. Batejar és submergir-se en la Trinitat.

Quan Jesús diu als seus deixebles —i també a nosaltres—: “Aneu”, no comunica només una paraula. No. Comunica també l'Esperit Sant, perquè és només gràcies a ell, a l'Esperit sant, que es pot rebre la missió de Crist i portar-la endavant (cf. Jn 20,21-22). Els Apòstols, en efecte, romanen tancats al Cenacle per por fins que arriba el dia de Pentecosta i davalla damunt seu l'Esperit Sant (cf. Ac 2,1-3). I en aquell moment desapareix la por i amb la seva força aquells pescadors, la majoria dels quals eren analfabets, canviaran el món. “Però si no saben parlar...” Però és la paraula de l'Esperit, la força de l'Esperit que els porta endavant per a canviar el món. L'anunci de l'Evangelí, per tant, es realitza només amb la força de l'Esperit, que precedeix els missioners i prepara els cors: Ell és “el motor de l'evangelització”.

Ho descobrim en els Fets dels Apòstols, on, a cada pàgina es veu que el protagonista de l'anunci no és Pere, Pau, Esteve o Felip, sinó l'Esperit Sant. També en els Fets es relata un moment neuràlgic dels inicis de l'Església, que també ens pot dir molt a nosaltres. Llavors, com avui, juntament a les consolacions no van faltar les tribulacions —moments bons i moments no tan bons—, les alegries s'acompanyaven de les preocupacions, ambdues coses. Una en particular: com comportar-se amb els pagans que s'acostaven a la fe, amb els que no pertanyien al poble jueu, per exemple. Estaven o no obligats a la fe, amb els qui no pertanyien al poble jueu, per exemple. Estaven o no obligats a observar les prescripcions de la Llei mosaica? No era un assumpte menor per a aquella gent. Es formen així dos grups, entre els qui creien que l'observança de la Llei era irrenunciable i els que no. Per a discernir, els Apòstols es reuneixen en el que s'anomena el “concili de Jerusalem”, el primer de la història. Com resoldre el dilema? Es podria haver buscat un bon acord entre tradició i innovació: algunes normes s'observen i altres s'ignoren. Els Apòstols, però, no segueixen aquesta saviesa humana per a buscar un equilibri diplomàtic entre l'una i l'altra, no segueixen això, sinó que s'adapten a l'obra de l'Esperit que els havia precedit, davallant tant damunt els pagans com damunt d'ells.

I per això, traient gairebé tota obligació lligada a la Llei, comuniquen les decisions finals, preses —i ho escriuen així—: «L'Esperit Sant i nosaltres» (Ac 15,28), hem decidit, l'Esperit Sant amb nosaltres, així actuen sempre els Apòstols. Junts, sense dividir-se malgrat tenir sensibilitats i opinions diferents, escolten l'Esperit. I ell ensenya una cosa, que també és vàlida avui: qualsevol tradició religiosa és útil si facilita l'encontre amb Jesús, qualsevol tradició religiosa és útil si facilita l'encontre amb Jesús. Podríem dir que la històrica decisió del primer Concili, de la qual també

nosaltres ens beneficiem, va estar moguda per un principi, el principi de l'anunci: en l'Església tot ha de ser conforme a les exigències de l'anunci de l'Evangelí; no a les opinions dels conservadors o dels progressistes, sinó al fet que Jesús arribi a la vida de les persones. Per tant, qualsevol opció, qualsevol ús, qualsevol estructura, qualsevol tradició ha de ser avaluada en la mesura en què afavoreixi l'anunci de Crist. Quan s'han de prendre decisions en l'Església, per exemple, per divisions ideològiques: "Jo soc conservador perquè... jo soc progressista perquè..." On és l'Esperit Sant? Estigueu atents que l'Evangelí no és una idea, l'Evangelí no és una ideologia: l'Evangelí és un anunci que toca el cor i te'l canvia, però si tu et refugies en una idea, en una ideologia, ja sigui de dretes, ja sigui d'esquerreres, o de centre, tu estàs fent de l'Evangelí un partit polític, una ideologia, un club de persones. L'Evangelí sempre et dona aquesta llibertat de l'Esperit que actua en tu i et porta endavant. I com n'és, de necessari, avui agafar de la mà la llibertat de l'Evangelí i deixar-se portar endavant per l'Esperit.

Així l'Esperit il·lumina el camí de l'Església, sempre. En efecte, no és només la llum dels cors, és la llum que orienta l'Església: esclareix, ajuda a distingir, ajuda a discernir. Per això és necessari invocar-lo sovint; fem-ho també avui, al començament de la Quaresma. Perquè com a Església podem tenir temps i espais ben definits, comunitats, instituts i moviments ben organitzats, però sense l'Esperit tot queda sense ànima. L'organització no és suficient: és l'Esperit que dona vida a l'Església. L'Església, si no li prega i no l'invoca, es tanca en si mateixa, en debats estèrils i esgotadors, en fatigoses polaritzacions, mentre s'apaga la flama de la missió. És molt trist veure l'Església com si fos un parlament; no, l'Església és una altra cosa. L'Església és la comunitat d'homes i dones que creuen i anuncien Jesucrist, però moguts per l'Esperit Sant, no per les raons pròpies. Si, s'empra la raó, però ve l'Esperit a il·luminar-la i a moure-la. L'Esperit ens fa sortir, ens empeny a anunciar la fe per a confirmar-nos en la fe, ens empeny a anar en missió per a trobar qui som. Per això l'apòstol Pau recomana: «No sufoqueu l'Esperit» (1Te 5,19), no sufoqueu l'Esperit. Resem sovint a l'Esperit, invoquem-lo, demanem-li cada dia que encengui en nosaltres la seva llum. Fem-ho abans de cada encontre, per a convertir-nos en apòstols de Jesús amb les persones que trobem. No sufoqueu l'Esperit a les comunitats cristianes i tampoc dins cada un de nosaltres.

Benvolguts germans i germanes, partim i tornem a partir, com a Església, des de l'Esperit Sant. «Sens dubte és important que en les nostres programacions pastorals partim d'enquestes sociològiques, d'anàlisi, de la llista de les dificultats, de la llista d'expectatives i queixes. És molt més important, però, partir de les experiències de l'Esperit: aquest és el veritable punt de partença. I per això cal cercar-les, enumerar-les, estudiar-les, interpretar-les. És un principi fonamental que, en la vida espiritual, s'anomena primacia de la consolació sobre la desolació. Primer hi ha l'Esperit que consola, reanima, il·lumina, mou; després vindrà també la desolació, el sofriment, la foscor, però el principi per a regular-se en la foscor és la llum de l'Esperit» (C. M. Martini, *Evangelitzar en la consolació de l'Esperit*, 25 de setembre 1997). Aquest és el principi per a regular-se en les coses que no s'entenen, en les confusions, també en moltes foscors, és important. Intentem preguntar-nos si ens obrim a aquesta llum, si li donem espai: jo invoco l'Esperit? Cadascú que respongui

dins seu. Quants de nosaltres resem a l'Esperit? “No, pare, jo reso a la Mare de Déu, reso als sants, reso a Jesús, a vegades reso el parenostre, reso al Pare.” “I a l'Esperit?” ¿Tu no reses a l'Esperit, que és qui et fa moure el cor, et porta endavant, et porta el consol, et proporciona les ganes d'evangelitzar i de fer missió? Us deixo aquesta pregunta: Jo reso a l'Esperit Sant? Em deixo orientar per ell, que m'invita a no tancar-me sinó a portar Jesús, a testimoniar la primacia de la consolació de Déu sobre la desolació del món? Que la Mare de Déu, que ha entès bé això, ens ajudi a entendre-ho.

La passió per l'evangelització: el zel apostòlic del creient.

6. *El Concili Vaticà II: 1. L'evangelització com a servei eclesial*

Dimecres, 8 de març de 2023

Benvolguts germans i germanes, bon dia!

En la passada catequesi vam veure que el primer “concili” en la història de l'Església —concili, com el del Vaticà II—, el primer concili, va ser convocat a Jerusalem per a una qüestió relacionada amb l'evangelització, és a dir, l'anunci de la Bona Notícia als no jueus —es creia que només s'havia de portar l'anunci de la Bona Notícia als jueus. En el segle XX, el concili ecumènic Vaticà II va presentar l'Església com a poble de Déu peregrí en el temps i per la seva naturalesa missioner (cf. Decr. *Ad gentes*, 2). Què vol dir això? Hi ha com un pont entre el primer Concili i l'últim, en el signe de l'evangelització, un pont l'arquitecte del qual és l'Esperit Sant. Avui ens posem a l'escolta del concili Vaticà II, per a descobrir que evangelitzar sempre és un servei eclesial, mai solitari, mai aïllat, mai individualista. L'evangelització es fa sempre *in Ecclesia*, és a dir, en comunitat i sense fer proselitisme perquè això no és evangelització.

L'evangelitzador, de fet, transmet sempre allò que ell mateix o ella mateixa ha rebut. Sant Pau ho va escriure primer: l'evangeli que ell anunciava i que les comunitats rebien i en el qual romanien fermes és el mateix que l'Apòstol va rebre (cf. 1Co 15,1-3). Es rep la fe i es transmet la fe. Aquest dinamisme eclesial de transmissió del Missatge és vinculant i garanteix l'autenticitat de l'anunci cristià. Sant Pau mateix escriu als Gàlates: «Doncs bé, si algú us anuncia un evangeli diferent del que us vam anunciar, ni que fóssim nosaltres mateixos o un àngel baixat del cel, que sigui maleït» (Ga 1,8). És bonic, això, i això els va bé a moltes visions de moda...

La dimensió eclesial de l'evangelització constitueix per això un criteri de verificació del zel apostòlic, una verificació necessària, perquè la temptació de procedir “en solitari” està sempre a l'aguait, especialment quan el camí esdevé feréstec i sentim el pes del compromís. Igualment perillosa és la temptació de seguir camins pseudoeclesials més fàcils, d'adoptar la lògica mundana de números i enquestes, de comptar amb la força de les nostres idees, programes, estructures, les “relacions que compten”. Això no va, això ha d'ajudar una mica, però el fonamental és la força que l'Esperit et dona per a anunciar la veritat de Jesucrist, per a anunciar l'Evangeli. Les altres coses són secundàries.

Ara, germans i germanes, posem-nos més directament a l'escola del concili Vaticà II, rellegint alguns números del Decret *Ad gentes* (AG), el document sobre l'activitat missionera de l'Església. Aquests textos del Vaticà II conserven plenament el seu valor fins i tot en el nostre context complex i plural.

En primer lloc, aquest document —AG— convida a considerar l'amor de Déu Pare com una font que, «per la seva excessiva i misericordiosa benignitat ens crea lliurement, i a més, per gràcia ens crida a participar de la seva vida i glòria». Aquesta és la nostra vocació. «Escampà amb generositat i no para de repartir la bonesa divina de manera que el Creador de tot esdevingui al final “tot en tots” (1Co 15,28), procurant alhora la seva glòria i la nostra benaurança» (n. 2). Aquesta reflexió és fonamental, perquè diu que l'amor del Pare té com a destinatari qualsevol ésser humà. L'amor de Déu no és només per a una colleta, no... és per a tots. Aquella paraula fiqueu-vos-la bé dins el cap i en el cor: tots, tots, ningú no està exclòs, així ho diu el Senyor. I aquest amor per cada ésser humà és un amor que arriba a cada home i dona a través de la missió de Jesús, mitjancer de la salvació i redemptor nostre (cf. AG 3), i mitjançant la missió de l'Esperit Sant (cf. AG 4), el qual, l'Esperit Sant, obra en cadascú, tant en els batejats com en els no batejats. L'Esperit Sant obra!

El Concili, a més, recorda que és tasca de l'Església prosseguir la missió de Crist, el qual va ser «enviat a evangelitzar els pobres» —prosegueix el document *Ad gentes*—, per això «l'Església ha d'avançar pel mateix camí pel qual anà personalment Crist, el de la pobresa, de l'obediència, del servei i de la immolació d'un mateix fins a la mort, de la qual isqué victoriós per la seva resurrecció» (AG 5). Si roman fidel a aquest “camí”, la missió de l'Església és «la manifestació o Epifania i la realització del pla de Déu en el món i en la seva història» (AG 9).

Germans i germanes, aquestes breus indicacions ens ajuden també a comprendre el sentit eclesial del zel apostòlic de cada deixeble-missioner. El zel apostòlic no és un entusiasme, és una altra cosa, és una gràcia de Déu, que hem de custodiar. Hem d'entendre'n el sentit perquè en el poble de Déu peregrí i evangelitzador no hi ha subjectes actius i subjectes passius. No hi ha els que prediquen, els que anuncien l'Evangeli d'una manera o altra i els que estan callats. No. «Cadascun dels batejats» —diu l'*Evangelii gaudium*— «qualsevulla que sigui la seva funció en l'Església i el grau d'il·lustració de la seva fe, és un agent evangelitzador» (Exhort. Ap. *Evangelii gaudium*, 120). Tu ets cristià? “Sí, he rebut el baptisme...” I tu evangelitzes? “Què vol dir, això?” Si tu no evangelitzes, si tu no dones testimoniatge, si tu no dones aquell testimoni del baptisme que has rebut, de la fe que el Senyor t'ha donat, tu no ets un bon cristià. En virtut del baptisme rebut i de la conseqüent incorporació a l'Església, tot batejat participa en la missió de l'Església i, en ella, en la missió de Crist rei, sacerdot i profeta. Germans i germanes, aquesta comesa «és una de sola i la mateixa, i s'ha de posar en pràctica arreu i en totes les circumstàncies, encara que, d'acord amb aquestes, no de la mateixa manera» (AG 6). Això ens convida a no esclerotitzar-nos o fossilitzar-nos; ens rescata d'aquesta inquietud que no és de Déu. El zel missioner del creient s'expressa també com una cerca creativa de noves maneres d'anunciar i testimoniar, de noves maneres per a trobar la humanitat ferida de la qual Crist es va fer càrrec. En definitiva, noves maneres d'oferir

servei a l'Evangeli i oferir servei a la humanitat. L'evangelització és un servei. Si una persona s'anomena evangelitzadora i no té aquella actitud, aquell cor de servidor, i es creu patró, no és un evangelitzador, no... és un pobre home.

Tornar a l'amor fonamental del Pare i a les missions del Fill i de l'Esperit Sant no ens tanca en espais d'estàtica tranquil·litat personal. Al contrari, ens porta a reconèixer la gratuïtat del do de la plenitud de vida a la qual som cridats, aquest do pel qual lloem i donem gràcies a Déu. Aquest do no és només per a nosaltres, sinó que és per a donar-lo als altres. I ens porta també a viure cada vegada més plenament allò que hem rebut compartint-ho amb els altres, amb sentit de responsabilitat i recorrent junts els camins, moltes vegades tortuosos i difícils de la història, en l'espera vetllant i laboriosa del seu acompliment. Demanem al Senyor aquesta gràcia, d'agafar de la mà aquesta vocació cristiana i donar gràcies al Senyor per això que ens ha donat, aquest tresor. I intentar comunicar-ho als altres.

La passió per l'evangelització: el zel apostòlic del creient.

7. El Concili Vaticà II: 2. Ser apòstols en una Església apostòlica

Dimecres, 15 de març de 2023

Benvolguts germans i germanes, bon dia!

Continuem les catequesis sobre la passió per evangelitzar: no sols sobre "evangelitzar" sinó la passió per evangelitzar i, en l'escola del concili Vaticà II, intentem entendre millor què significa ser "apòstols" avui. La paraula "apòstol" ens porta a la ment el grup dels Dotze apòstols elegits per Jesús. A vegades anomenem "apòstol" algun sant, o més en general els bisbes: són apòstols perquè van en nom de Jesús. Però, som conscients que el fet de ser apòstols es refereix a cada cristià? Som conscients que es refereix a cada un de nosaltres? Efectivament, som cridats a ser apòstols —és a dir, enviats— en una Església que en el Credo professem que és apostòlica.

Per tant, què significa ser apòstols? Significa ser enviat per a una missió. Exemplar i fundacional és l'esdeveniment en el qual Crist ressuscitat envia els seus apòstols al món, transmetent-los el poder que ell mateix ha rebut del Pare i donant-los el seu Esperit. Llegim a l'Evangeli de Joan: «Ell [Jesús] els tornà a dir: "Pau a vosaltres. Com el Pare m'ha enviat a mi, també jo us envio a vosaltres." Llavors va alenar damunt d'ells i els digué: "Rebeu l'Esperit Sant"» (20,21-22).

Un altre aspecte fonamental de ser apòstol és la vocació, és a dir, la crida. Ha estat així des del començament, quan el Senyor «va cridar els qui va voler, i ells anaren cap a Jesús» (Mc 3,13). Els va constituir com a grup, atribuint-los el títol d'"apòstols", per tal que estiguessin amb ell i per a enviar-los en missió (cf. Mc 3,14; Mt 10,1-42). Sant Pau a les seves cartes es presenta així: «Pau, cridat per voler de Déu a ser apòstol», és a dir, enviat (1Co 1,1), i també: «Pau, servent de Jesucrist, cridat a ser apòstol, escollit per a anunciar l'evangeli de Déu» (Rm 1,1). I insisteix en el fet de ser «Pau, apòstol, no de part dels homes ni per designació d'un home, sinó per obra de Jesucrist i de Déu Pare, que el va ressuscitar d'entre els morts» (Ga

1,1); Déu l'ha cridat des del si de la seva mare per anunciar l'evangeli entre els gentils (cf. Ga 1,15-16).

L'experiència dels Dotze apòstols i el testimoni de Pau ens interpel·len també a nosaltres avui. Ens conviden a verificar les nostres actituds, a verificar les nostres eleccions, les nostres decisions, sobre la base d'aquests punts fermes: tot depèn d'una crida gratuïta de Déu; Déu ens elegeix també per a serveis que a vegades semblen sobrepassar les nostres capacitats o no correspondre a les nostres expectatives. A la crida rebuda com do gratuït cal respondre-hi gratuïtament.

Diu el Concili: «Per la seva naturalesa, la vocació cristiana és també vocació a l'apostolat» (Decr. *Apostolicam actuositatem* [AA], 2). Es tracta d'una crida que és comuna, com «és comuna la dignitat de membres, comuna la gràcia de fills, comuna la crida a la perfecció, única l'esperança i indivisa la caritat [...], no hi ha cap desigualtat en Crist» (LG, 32).

És una crida que es refereix tant a aquells que han rebut el sagrament de l'orde, com a les persones consagrades, com a cada fidel laic, home o dona, és una crida a tots. Tu, el tresor que has rebut amb la teva vocació cristiana, estàs obligat a donar-lo: és la dinamicitat de la vocació, és la dinamicitat de la vida. És una crida que capacita per a desenvolupar de manera activa i creativa la tasca apostòlica pròpia, en el si d'una Església en la qual «hi ha diversitat de ministeri, però unitat de missió». «Als Apòstols i a llurs successors fou donar per Crist l'encàrrec d'ensenyar, santificar i governar en nom seu i pel seu poder. I els laics, partícips de les funcions sacerdotal, profètica i reial de Crist, compleixen la part que els correspon en la missió del poble de Déu en l'Església i el món» (AA, 2).

En aquest quadre, com entén el Concili la col·laboració del laïcat amb la jerarquia? Com l'entén? Es tracta d'una mera adaptació estratègica a les noves situacions que sorgeixen? De cap manera: hi ha alguna cosa més, que va més enllà de les contingències del moment i que manté el seu valor mateix també per a nosaltres. L'Església és així, és apostòlica.

En el marc de la unitat de la missió, la diversitat de carismes i de ministeris no ha de donar lloc, dins el cos eclesial, a categories privilegiades: aquí no hi ha una promoció, i quan tu conceps la vida cristiana com una promoció, que qui està per damunt mana els altres perquè ha aconseguit el càrrec amb afanys egoïstes, això no és cristianisme. Això és paganisme pur. La vocació cristiana no és una promoció per anar amunt, no! És una altra cosa. I la raó que hi hagi una cosa gran és que «encara que per voluntat de Crist alguns són constituïts mestres, distribuïdors dels misteris i pastors a favor dels altres, hi ha, això no obstant, una veritable igualtat entre tots quant a dignitat i actuació comunes a tots els fidels en allò que toca l'edificació del cos de Crist» (LG 32). Qui té més dignitat en l'Església: el bisbe, el prevere? No... tots som cristians al servei dels altres. Qui és més important a l'Església: la monja o la persona comuna, batejada, el nen, el bisbe...? Tots són iguals, som iguals, i quan una de les parts es creu més important que les altres i aixeca una mica la barbeta, s'equivoca. Aquesta no és la vocació de Jesús. La vocació que Jesús dona, a tots —també a aquells que semblen estar en llocs més alts—, és el servei, servir els altres, humiliar-te. Si tu trobes una persona que a

l'Església té una vocació més alta i la veus vanitosa, diràs: "Pobret"; prega per ell perquè no ha entès què és la vocació de Déu. La vocació de Déu és adoració al Pare, amor a la comunitat i servei. Això és ser apòstols, aquest és el testimoniatge dels apòstols.

La qüestió de la igualtat en dignitat ens demana que reflexionem sobre molts aspectes de les nostres relacions, que són decisives per a l'evangelització. Per exemple, som conscients del fet que amb les nostres paraules podem malmetre la dignitat de les persones, trencant així les relacions dins l'Església? Mentre intentem dialogar amb el món, sabem dialogar també entre nosaltres creients? O a la parròquia un va contra un altre, un parla malament de l'altre per a pujar més? Sabem escoltar per a comprendre les raons de l'altre, o ens imposem, potser també amb paraules suaus? Escoltar, humiliar-se, estar al servei dels altres: això és servir, això és ser cristià, això és ser apòstol.

Estimats germans i germanes, no tinguem por de plantejar-nos aquestes preguntes. Fugim de la vanitat, de la vanitat dels llocs. Aquestes paraules ens poden ajudar a verificar la manera com vivim la nostra vocació baptismal, com vivim la nostra manera de ser apòstols en una Església apostòlica, que està al servei dels altres.

La passió per l'evangelització: el zel apostòlic del creient.

8. La primera forma d'evangelització: donar testimoniatge
(cf. *Evangelii nuntiandi*)

Dimecres, 22 de març de 2023

Benvolguts germans i germanes, bon dia!

Avui ens posem a l'escolta de la "carta magna" de l'evangelització en el món contemporani: l'exhortació apostòlica *Evangelii nuntiandi* de sant Pau VI (EN, 8 de desembre de 1975). És actual, va ser escrita l'any 1975, però és com si hagués estat escrita ahir. L'evangelització és més que una simple transmissió doctrinal i moral. És en primer lloc testimoniatge: no es pot evangelitzar sense testimoniatge; testimoniatge de l'encontre personal amb Jesucrist, Verb encarnat en el qual la salvació s'ha acomplert. És un testimoniatge indispensable perquè, per damunt de tot, el món necessita «evangelitzadors que li parlin d'un Déu a qui ells mateixos coneixen i tracten familiarment» (EN 76). No és transmetre una ideologia o una "doctrina" sobre Déu, no. És transmetre Déu que es fa vida en mi: això és donar testimoniatge; i a més perquè «l'home contemporani escolta més a gust els qui donen testimoniatge que no pas els qui ensenyen, [...] o si escolten els qui ensenyen, és perquè donen testimoniatge (*ibid.*, 41). El testimoniatge de Crist, per tant, és al mateix temps el primer mitjà de l'evangelització (cf. *ibid.*) i condició essencial per a la seva eficàcia (cf. *ibid.*, 76), per tal que sigui fructuós l'anunci de l'Evangelí. Ser testimonis.

Cal recordar que el testimoniatge comprèn també la fe professada, és a dir, l'adhesió convençuda i manifesta a Déu Pare i Fill i Esperit Sant, que per amor ens ha creat, ens ha redimit; una fe que ens transforma, que transforma les nostres rela-

cions, els criteris i els valors que determinen les nostres eleccions. El testimoniatge, per tant, no pot prescindir de la coherència entre allò que es creu i allò que s'anuncia i allò que es viu. No s'és creïble només dient una doctrina o una ideologia, no. Una persona és creïble si té harmonia entre allò que creu i allò que viu. Molts cristians només diuen que creuen, però viuen d'una altra cosa, com si no ho fossin. I això és hipocresia. El contrari del testimoniatge és la hipocresia. Quantes vegades hem escoltat "aquest va a missa cada diumenge, i després viu així, així, així, així": és cert, és el contratestimoni.

Cadascun de nosaltres és cridat a respondre tres preguntes fonamentals, formulades així per Pau VI: «Creieu de veritat allò que anuncieu? Viviu allò que creieu? Prediqueu de veritat allò que viviu?» (cf. *ibid.*). Hi ha una harmonia: creus allò que anuncies? Vius allò que creus? Anuncies allò que vius? No ens podem conformar amb respostes fàcils, preconfeccionades. Som cridats a acceptar també el risc desestabilitzant de la cerca, confiant plenament en l'acció de l'Esperit Sant que obra en cadascun de nosaltres, impulsant-nos a anar sempre més enllà: més enllà dels nostres confins, més enllà de les nostres barreres, més enllà dels nostres límits, de qualsevol tipus.

En aquest sentit, el testimoniatge d'una vida cristiana comporta un camí de santedat, fonamentat en el baptisme, que ens fa «partícips de la naturalesa divina, i, per això mateix, realment sants» (Const. dogm. *Lumen gentium*, 40), una santedat que no està reservada a pocs; que és do de Déu i requereix ser acollit i que fructifiqui per a nosaltres i per als altres. Nosaltres, elegits i estimats per Déu, hem de portar aquest amor als altres. Pau VI ensenya que el zel per l'evangelització brota de la santedat, brota del cor que és ple de Déu. Alimentada de la pregària i sobretot de l'amor per l'eucaristia, l'evangelització, per la seva part, fa créixer en santedat les persones que la realitzen (cf. EN, 76). Al mateix temps, sense la santedat la paraula de l'evangelitzador «difícilment obrirà camí en el cor dels homes d'aquest temps», sinó que «té el risc de fer-se vana i infecunda» (*ibid.*).

Llavors, hem de ser conscients que els destinataris de l'evangelització no són només els altres, aquells que professen altres credos o que no els professen, sinó també nosaltres mateixos, creients en Crist i membres actius del poble de Déu. I hem de convertir-nos cada dia, acollir la paraula de Déu i canviar de vida: cada dia. I així es fa l'evangelització del cor. Per a donar aquest testimoniatge, també l'Església com a tal ha de començar amb l'evangelització d'ella mateixa. Si l'Església no s'evangelitza a ella mateixa, es queda com una peça de museu. En canvi, allò que l'actualitza constantment és l'evangelització d'ella mateixa. Necessita escoltar sense parar allò que ha de creure, les raons de la seva esperança, el manament nou de l'amor. L'Església, que és un poble de Déu immers en el món i, amb freqüència, temptat pels ídols —molts— sempre necessita escoltar proclamar les obres de Déu. En una paraula, això vol dir que l'Església sempre té necessitat de ser evangelitzada, té necessitat d'agafar l'Evangeli, resar i sentir la força de l'Esperit que va canviant el cor (cf. EN 15).

Una Església que s'evangelitza per a evangelitzar és una Església que, guiada per l'Esperit Sant, és cridada a recórrer un camí exigent, un camí de conversió, de

renovació. Això comporta també la capacitat de canviar les maneres de comprendre i viure la seva presència evangelitzadora en la història, evitant refugiar-se en les zones còmodes de la lògica del “sempre s’ha fet així”. Són refugis que fan emmalaltir l’Església. L’Església ha d’anar endavant, ha de créixer contínuament, així romandrà jove. Aquesta Església està completament dirigida a Déu, per tant, és particip del seu projecte de salvació per a la humanitat, i, al mateix temps, enterament dirigida a la humanitat. L’Església ha de ser una Església que troba dialògicament el món contemporani, que teixeix relacions fraternals, que genera espais d’encontre, aplicant bones pràctiques d’hospitalitat, d’acolliment, de reconeixement i integració de l’altre i de l’alteritat, i que té cura de la casa comuna que és la creació. És a dir, una Església que troba dialògicament el món contemporani, dialoga amb el món contemporani, però que troba cada dia el Senyor i dialoga amb el Senyor, i deixa entrar l’Esperit Sant que és el protagonista de l’evangelització. Sense l’Esperit Sant nosaltres només podrem fer publicitat de l’Església, no evangelitzar. És l’Esperit Sant en nosaltres, el que ens impulsa cap a l’evangelització i aquesta és la veritable llibertat dels fills de Déu.

Estimats germans i germanes, us renovo la invitació a llegir i rellegir l’*Evangelii nuntiandi*: si us he de dir la veritat, jo la llegeixo sovint, perquè és l’obra mestra de sant Pau VI, és l’herència que ens ha deixat a nosaltres per a evangelitzar.

La passió per l’evangelització: el zel apostòlic del creient.

9. *Els testimonis: sant Pau. 1*

Dimecres, 29 de març de 2023

Benvolguts germans i germanes, bon dia!

En el camí de catequesis sobre el zel apostòlic, comencem avui a mirar algunes figures que, en formes i temps diferents, han donat testimoniatge exemplar de què vol dir passió per l’Evangeli. I, naturalment, el primer testimoni és l’apòstol Pau. A ell voldria dedicar dues catequesis.

La història de Pau de Tars és emblemàtica sobre aquest argument. En el primer capítol de la Carta als Gàlates, així com en la narració dels Fets dels Apòstols, podem observar que el seu zel per l’Evangeli apareix després de la seva conversió, i agafa el lloc del seu zel precedent pel judaisme. Era un home zelant per la llei de Moisès, pel judaisme i després de la conversió aquest zel continua, però per a proclamar, per a predicar Jesucrist. Pau era un enamorat de Jesús. Saule —el primer nom de Pau— ja era zelant, però Crist converteix el seu zel: de la llei a l’Evangeli. El seu impuls primer voldria destruir l’Església, després, en canvi, la construeix. Ens podem preguntar: què ha passat, què és el que passa de la destrucció a la construcció? Què ha canviat en Pau? En quin sentit el seu zel, el seu impuls per la glòria de Déu ha estat transformat?

Sant Tomàs d'Aquino ensenya que la passió, des del punt de vista moral, no és ni bona ni dolenta: el seu ús virtuós la fa moralment bona, el pecat la fa dolenta¹. En el cas de Pau, allò que l'ha canviat no és una simple idea o una convicció: ha estat l'encontre amb el Senyor ressuscitat —no oblideu això, allò que canvia una vida és l'encontre amb el Senyor—, per a Saule ha estat l'encontre amb el Senyor ressuscitat el que ha transformat tot el seu ésser. La humanitat de Pau, la seva passió per Déu i la seva glòria no és aniquilada, sinó transformada, “convertida” per l'Esperit Sant. L'únic que pot canviar els nostres cors és l'Esperit Sant. I així per a cada aspecte de la seva vida. Precisament com passa en l'eucaristia: el pa i el vi no desapareixen, sinó que es converteixen en el cos i la sang de Crist. El zel de Pau roman, però es converteix en zel de Crist. Canvia el sentit, però el zel és el mateix. Al Senyor, se'l serveix amb la nostra humanitat, amb les nostres prerrogatives i les nostres característiques, però allò que ho canvia tot no és una idea, sinó la vida autèntica, com diu Pau mateix: «Els qui viuen en Crist són una creació nova. El que era antic ha passat; ha començat un món nou» (2Co 5,17). L'encontre amb Jesús et canvia des de dins, et fa una altra persona. Si un hom està en Crist és una nova criatura, aquest és el sentit de ser una nova criatura. Convertir-se en cristià no és un maquillatge que et canvia la cara, no! Si tu ets cristià et canvia el cor, però si tu ets cristià d'aparença, això no va bé... ser cristians de maquillatge no està bé. El veritable canvi és del cor. I això li va passar a Pau.

La passió per l'Evangeli no és una qüestió de comprensió o d'estudis, que també són necessaris, però no la generen; significa més aviat recórrer aquella mateixa experiència de “caiguda i resurrecció” que Saule/Pau va viure i que és a l'origen de la transfiguració del seu impuls apostòlic. Tu pots estudiar tota la teologia que vulguis, pots estudiar la Bíblia i tot allò i convertir-te en ateu o mundà, no és una qüestió d'estudis; en la història hi ha hagut molts teòlegs ateus! Estudiar és necessari, però no genera la nova vida de gràcia. De fet, com diu sant Ignasi de Loiola: «No el mucho saber harta y satisface el ánima, mas el sentir y gustar de las cosas internamente»². Es tracta de les coses que et canvien per dins, que et fan saber una altra cosa, gustar una altra cosa. Que cadascun de nosaltres pensi en això: “Jo soc religiós?” “D'acord.” “Reso?” “Sí.” “Intento complir els manaments?” “Sí.” “Però on és Jesús en la meua vida?” “Ah no, jo faig el que mana l'Església.” Però Jesús, on és? Has trobat Jesús? Has parlat amb Jesús? Llegeixes l'Evangeli o parles amb Jesús? Recordes qui és Jesús? I això és quelcom que ens manca moltes vegades. Quan Jesús entra en la teua vida, com va entrar en la vida de Pau, Jesús entra i ho canvia tot. Moltes vegades hem escoltat comentaris sobre algú: “Mira aquell, que era un desgraciat i ara és un home bo, una dona bona...” Qui l'ha canviat? Jesús, ha trobat Jesús. La teua vida que és cristiana, ha canviat? “Mmmm, no, més o menys, sí...” Si no ha entrat Jesús en la teua vida no ha canviat. Tu pots ser cristià per fora només. No, ha d'entrar Jesús i això et canvia i això li va passar a Pau. Cal trobar Jesús i per això Pau deia que l'amor de Crist ens impulsa, és el que et fa anar endavant. El mateix canvi van tenir tots els sants, que quan van trobar Jesús van anar endavant.

¹ Cf. *Qæustio “De veritate”* 24, 7.

² *Exercicis espirituals*, Anotacions, 2, 4.

Podem fer una reflexió ulterior sobre el canvi que s'esdevé en Pau, el qual de perseguidor es va convertir en apòstol de Crist. Notem que en ell es verifica una espècie de paradoxa: mentre es considera just davant Déu, se sent autoritzat per perseguir, arrestar, fins i tot matar, com en el cas d'Esteve; però quan il·luminat pel Senyor ressuscitat descobreix haver estat "un blasfem i injuriós" (cf. 1Tm 1,13) — així parla d'ell mateix: «Jo blasfemava contra ell [...] i l'injuriava»—, llavors comença a ser realment capaç d'estimar. I aquest és el camí. Si un de nosaltres diu: "Gràcies, Senyor, perquè soc una bona persona, faig coses bones, no faig grans pecats..." Aquest no és un bon camí, sinó un camí d'autosuficiència, és un camí que no et justifica, et fa un catòlic elegant, però un catòlic elegant no és un catòlic sant, és elegant. El veritable catòlic, el veritable cristià és el qui rep Jesús dins seu, que li canvia el cor. Aquesta és la pregunta que us faig a tots vosaltres avui: què significa Jesús per a mi? L'he deixat entrar en el meu cor o només el tinc a mà però que no vagi gaire endins? M'he deixat canviar per ell? O Jesús és només una idea, una teologia que va endavant... I el zel és que quan un hom troba Jesús sent el foc i com Pau ha de predicar Jesús, ha de parlar de Jesús, ha d'ajudar les persones, ha de fer coses bones. Quan un hom troba la idea de Jesús continua sent un ideòleg del cristianisme i això no salva, només Jesús ens salva, si l'has trobat i li has obert la porta del teu cor. La idea de Jesús no et salva! Que el Senyor ens ajudi a trobar Jesús, a trobar-nos amb Jesús, i que Jesús des de dins ens canviï la vida i ens ajudi a ajudar els altres.

La passió per l'evangelització: el zel apostòlic del creient.

10. *Els testimonis: sant Pau. 2*

Dimecres, 12 d'abril de 2023

Benvolguts germans i germanes, bon dia!

Després d'haver vist, fa dues setmanes, l'impuls personal de sant Pau per l'Evangelí, podem reflexionar avui més profundament sobre el zel evangèlic, així com ell mateix en parla i el descriu en algunes de les seves cartes.

En virtut de la seva experiència, Pau no ignora el perill d'un zel distorsionat, orientat en una direcció equivocada; en aquest perill havia caigut ell mateix abans de la seva caiguda providencial al camí de Damasc. A vegades hem de lluitar amb una preocupació mal orientada, obstinada en l'observança de normes purament humanes i obsoletes per a la comunitat cristiana. Escriu l'Apòstol: «Mireu que us van al darrere amb mala intenció» (Ga 4,17).

No podem ignorar la preocupació amb què alguns dediquen ocupacions equivocades també dins la comunitat cristiana mateix; es pot presumir d'un fals impuls evangèlic mentre s'està empaitant en realitat la vanaglòria o les pròpies conviccions o una mica l'amor d'un mateix.

Per això ens preguntem: quines són les característiques del zel evangèlic veritable segons Pau? Per a això em sembla útil el text que hem escoltat a l'inici, una llista d'"armes" que l'Apòstol indica per a la batalla espiritual. Entre aquestes hi ha la

promptitud per a propagar l'Evangelí, traduïda per alguns com a "zel" —aquesta persona és un zelant a l'hora de portar endavant aquestes idees, aquestes coses—, i indicada com un "calçat". Per què? Per què l'impuls per l'Evangelí està vinculat a allò que es posa als peus? Aquesta metàfora fa referència a un text del profeta Isaïes, que diu així: «Que en són, de bonics, per les muntanyes els peus del missatger de bones noves que anuncia la pau i la felicitat, que anuncia la salvació i diu a la ciutat de Sió: "El teu Déu ja regna!"» (52,7).

També aquí trobem la referència als peus d'un anunciador de bones notícies. Per què? Perquè qui va a anunciar ha de moure's, ha de caminar! Però notem també que Pau, en aquell text, parla del calçat com a part d'una armadura, segons l'analogia de l'equipament d'un soldat que va a la batalla: en els combats era fonamental tenir estabilitat de suport, per evitar les insídies del terreny, perquè sovint l'adversari omplia de trampes el camp de batalla, i per a tenir la força necessària per a córrer i moure's en la direcció adequada. Per això, el calçat és per a córrer i evitar l'atac de l'adversari.

El zel evangèlic és el suport en què es fonamenta l'anunci, i els anunciadors són una mica com els peus del cos de Crist, que és l'Església. No hi ha anunci sense moviment, sense "sortida", sense iniciativa. Això vol dir que no hi ha cristià sinó en camí, no s'és cristià si no surt d'ell mateix per a posar-se en camí i portar un anunci. No hi ha anunci sense moviment, sense camí. No s'anuncia l'Evangelí aturats, tancats dins una oficina, a l'escriptori o a l'ordinador creant polèmiques com "lleons de teclat" i substituint la creativitat de l'anunci amb el talla i enganxa d'idees agafades d'aquí i d'allí. L'Evangelí s'anuncia movent-se, caminant, anant.

El terme emprat per Pau, per a indicar el calçat de qui porta l'Evangelí, és una paraula grega que denota promptitud, preparació, alacritat. És el contrari de la deixadesa, incompatible amb l'amor. De fet, en una altra part Pau diu: «Esforceu-vos a ser sol·lícits. Sigueu fervents d'esperit, serviu el Senyor» (Rm 12,11). Aquesta actitud era el que es demanava en el Llibre de l'Èxode per a celebrar el sacrifici de l'alliberament pasqual: «Per a menjar-lo, tingueu el cos cenyit, les sandàlies posades i el bastó a la mà. Us l'heu de menjar a correuita. És la Pasqua del Senyor. Aquella nit travessaré el país d'Egipte» (12,11-12a).

Un anunciador està preparat per a partir, i sap que el Senyor passa de manera sorprenent; per tant, ha d'estar lliure d'esquemes i predisposat a una acció inesperada i nova: preparat per a les sorpreses. Qui anuncia l'Evangelí no pot estar fossilitzat dins gàbies de plausibilitat o en el "sempre s'ha fet així", sinó que ha d'estar preparat per a seguir una saviesa que no és d'aquest món, com diu Pau quan parla d'ell mateix: «Quan us parlava i us predicava, no ho feia amb el llenguatge persuasiu propi de la saviesa humana, sinó amb el poder convincent de l'Esperit, perquè la vostra fe no es fonamentés en la saviesa dels homes, sinó en el poder de Déu» (1Co 2,4-5).

Doncs bé, germans i germanes, és important tenir aquesta promptitud per la novetat de l'Evangelí, aquesta actitud que és un impuls, un agafar la iniciativa, un anar el primer. És un no deixar-se escapar les ocasions per a promulgar l'anunci de l'Evangelí de pau, aquella pau que Crist sap donar més i millor que no pas el món. I

per això us exhorto a ser evangelitzadors que es mouen, sense por, que van endavant, per a portar la bellesa de Jesús, per a portar la novetat de Jesús que ho canvia tot. “Sí, Pare, canvia el calendari, perquè ara nosaltres comptem els anys abans de Jesús...” “Però també, canvia el cor: i tu estàs disposat a deixar que Jesús et canviï el cor? O ets potser un cristià tebi, que no es mou? Pensa-hi una mica: ets un entusiasta de Jesús, vas endavant? Pensa-hi una mica...”

La passió per l’evangelització: el zel apostòlic del creient.

11. *Els testimonis: Els màrtirs*

Dimecres, 19 d’abril de 2023

Benvolguts germans i germanes, bon dia!

Després de parlar de l’evangelització i del zel apostòlic, i després d’haver considerat el testimoni de sant Pau, veritable “campió” de zel apostòlic, avui la nostra mirada s’adreça no a una única figura, sinó a la constel·lació dels màrtirs, homes i dones de totes les edats, llengües i nacions que han donat la vida per Crist, que han vessat la sang per confessar Crist. Després de la generació dels Apòstols, han estat ells, per excel·lència, els *testimonis* de l’Evangeli. Els màrtirs: el primer va ser el diaca sant Esteve, lapidat fora les muralles de Jerusalem. La paraula *martirio* deriva del grec *martyria*, que significa precisament testimoni. Un màrtir és un testimoni, un que dona testimoni fins vessar la sang. Malgrat això, de seguida l’Església va emprar la paraula *màrtir* per a indicar aquells que donaven testimoni fins al vessament de la sang³. És a dir, en un principi la paraula *màrtir* indicava el testimoni donat cada dia, després es va emprar per a indicar el qui dona la vida amb el vessament de sang.

Però els màrtirs no han de ser vistos com “herois” que han actuat individualment, com flors que han aparegut en un desert, sinó com fruita madura i excel·lent de la vinya del Senyor, que és l’Església. En particular, els cristians, pel fet de participar assíduament en la celebració de l’eucaristia, eren conduïts per l’Esperit a configurar la seva vida en el fonament d’aquell misteri d’amor: és a dir, sobre el fet que el Senyor Jesús havia donat la vida per ells i, per tant, també ells podien i havien de donar la vida per ell i pels germans. Una gran generositat, el camí del testimoni cristià. Sant Agustí subratlla sovint aquesta dinàmica de gratitud i d’intercanvi gratuït del do. Això és, per exemple, el que ell predicava en ocasió de la festa de sant Llorenç: ««Exercia l’ofici de diaca. Allí va administrar la sagrada sang de Crist i allí va vessar la seva pel nom de Crist. El misteri d’aquest sopar el va exposar amb tota claredat el benaurat apòstol Joan en dir: “Hem conegut l’amor pel fet que Jesucrist ha donat la seva vida per nosaltres. Per això, també nosaltres hem de donar la vida pels germans” (1Jn 3,16). Això, germans, ho va entendre sant Llorenç; ho va com-

³ ORÍGENES, *In Johannem*, II, 210: «Qualsevol que doni testimoni de la veritat, ja sigui de paraula o de fet, o actuant de qualsevol manera en favor seu, pot legítimament ser anomenat *testimoni*. Però el nom de *testimoni* (*martyres*) en sentit propi, la comunitat de germans, sorpresa per la fortalesa dels qui van lluitar per la veritat o la virtut fins la mort, ha agafat el costum de reservar-lo per als qui han testificat el misteri de la veritable religió amb el vessament de sang.»

prendre i ho va realitzar. En efecte, va preparar coses semblants a les agafades en aquella taula. Va estimar Crist en la seva vida i el va imitar en la seva mort» (Sermó 304, 14; PL 38, 1395-1397). Sant Agustí explicava així el dinamisme espiritual que animava els màrtirs. Amb aquestes paraules: els màrtirs estimen Crist en la seva vida i l'imiten en la seva mort.

Avui, estimats germans i germanes, recordem tots els màrtirs que han acompanyat la vida de l'Església. Aquests, com ja he dit tantes vegades, són més nombrosos en el nostre temps que en els primers segles. Avui hi ha molts màrtirs a l'Església, molts, perquè per confessar la fe cristiana són expulsats de la societat o van a la presó... Són molts. El concili Vaticà II ens recorda que «l'Església valora el martiri, pel qual el deixeble s'assembla al Mestre, que accepta lliurement la mort per la salvació del món i se li conforma en el vessament de la sang com a do excels i prova suprema de caritat» (const. *Lumen gentium*, 42). Els màrtirs, imitant Jesús i amb la seva gràcia, converteixen la violència de qui rebutja l'anunci en una ocasió suprema d'amor, que arriba fins al perdó dels botxins mateixos. Això és interessant: els màrtirs perdonen sempre els botxins. Esteve, el primer màrtir, va morir resant: «Senyor, perdoneu-los, perquè no saben què fan.» Els màrtirs resen pels botxins.

Si bé són només alguns el qui són cridats al martiri, «cal que tots estiguin disposats a confessar Crist davant els homes i seguir-lo per camí de la creu enmig de les persecucions, que mai no manquen a l'Església» (*ibid.*, 42). Però, això de les persecucions és cosa d'aquell temps? No, no: avui. Avui hi ha persecucions contra els cristians en el món, molts, molts. Són més els màrtirs d'avui que els dels primers temps. Els màrtirs ens mostren que qualsevol cristià és cridat al testimoniatge de la vida, també quan no arriba al vessament de la sang, fent d'ell mateix un do a Déu i als germans, imitant Jesús.

I voldria concloure recordant el testimoniatge cristià present a cada racó de la terra. Penso, per exemple, en el Iemen, una terra ferida per una guerra des de fa molts anys, oblidada, que ha deixat molts morts i que encara avui fa patir molta gent, especialment els infants. Precisament en aquesta terra hi ha hagut testimonis lluminosos de fe, com el de les germanes Missioneres de la Caritat, que han donat la vida allí. Encara avui són presents al Iemen, on ofereixen assistència a ancians malalts i a persones amb discapacitat. Algunes d'elles han patit martiri, però les altres continuen, arrisquen la vida i van endavant. Acullen tothom, de qualsevol religió, perquè la caritat i la fraternitat no té confins. El juliol de 1998 sor Aletta, sor Zelia i sor Michael, quan tornaven a casa després de missa van ser assassinades per un fanàtic, perquè eren cristianes. Més recentment, poc després de l'inici del conflicte encara en curs, el mes de març de 2016, sor Anselm, sor Marguerite, sor Reginette i sor Judith van ser assassinades juntament amb alguns laics que les ajudaven en les obres de caritat entre els últims. Són els màrtirs del nostre temps. Entre aquests laics assassinats, a més de cristians hi havia fidels musulmans que treballaven amb les germanes. Ens commou veure com el testimoniatge de sang pot unir persones de religions diferents. Mai no s'ha d'assassinar en nom de Déu, perquè per a ell tots som germans i germanes. Però junts es pot donar la vida pels altres.

Resem perquè no ens cansem de testimoniar l'Evangelí també en temps de tribulació. Que tots els sants i les santes màrtirs siguin llavors de pau i de reconciliació entre els pobles per un món més humà i fratern, esperant que es manifesti en plenitud el Regne del cel, quan Déu serà tot en tots (cf. 1Co 15,28).

La passió per l'evangelització: el zel apostòlic del creient.
12. *Els testimonis: el monaquisme i la força de la intercessió.*
Gregori de Narek

Dimecres, 26 d'abril de 2023

Benvolguts germans i germanes, bon dia!

Continuem les catequesis sobre els testimonis del zel apostòlic. Vam començar per sant Pau i dimecres passat vam veure els màrtirs, que anuncien Jesús amb la vida, fins donar-la per ell i per l'Evangelí. Però hi ha un altre gran testimoni que travessa la història de la fe: el de les monges i monjos, germanes i germans que renuncien a ells mateixos, renuncien al món per a imitar Jesús en el camí de la pobresa, la castedat i l'obediència, i per a intercedir a favor de tots. Les seves vides parlen d'ells, però nosaltres podríem preguntar-nos: com pot la gent que viu en un monestir ajudar a l'anunci de l'Evangelí? No seria millor que empreessin les seves energies en la missió? Sortint del monestir i predicant l'Evangelí fora del monestir? En realitat, els monjos són el cor bategant de l'anunci, la seva pregària és oxigen per a tots els membres del cos de Crist, la seva pregària és la força invisible que sosté la missió. No és casualitat que la patrona de les missions sigui una monja, santa Teresa de l'Infant Jesús. Escoltem com va descobrir la seva vocació. Va escriure això: «Vam comprendre que només l'amor podia fer actuar els membres de l'Església; que, si l'amor arribés a apagar-se, els apòstols ja no anunciarien l'Evangelí i els màrtirs es negarien a vessar la seva sang [...]. Vaig comprendre que l'amor contenia en ell totes les vocacions [...]. Llavors, al caire de la meua alegria delirant, vaig exclamar: Jesús, amor meu..., al final he trobat la meua vocació! La meua vocació és l'amor...! [...] En el cor de l'Església, Mare meua, jo seré l'amor» (Manuscrit autobiogràfic "B", 8 de setembre de 1896). Els contemplatius, els monjos, les monges: gent que prega, treballa, prega en silenci, per tota l'Església. I això és l'amor: és l'amor que s'expressa pregant per l'Església, treballant per l'Església, als monestirs.

Aquest amor per tots anima la vida dels monjos i es tradueix en la seva pregària d'intercessió. Pel que fa a això voldria portar-vos com a exemple sant Gregori de Narek, doctor de l'Església. És un monjo armeni, que va viure entorn de l'any 1000, que ens ha deixat un llibre de pregàries, en el qual s'hi ha vessat la fe del poble armeni, el primer a abraçar el cristianisme; un poble que, aferrat a la creu de Crist, ha sofert molt al llarg de la història. I sant Gregori va passar al monestir de Narek gairebé tota la seva vida. Allí va aprendre a escutar les profunditats de l'ànima humana i, fonent poesia i pregària, va marcar el cim tant de la literatura com de l'espiritualitat armènia. L'aspecte que més commou d'ell és precisament la solidaritat universal de la qual és intèrpret. I entre els monjos i les monges hi ha una solidaritat

universal: qualsevol cosa que passa en el món troba espai en el seu cor i preguen. El cor dels monjos i les monges és un cor que capta com una antena, capta què passa en el món i prega i intercedeix per això. I així viuen en unió amb el Senyor i amb tots. Escriu sant Gregori de Narek: «Jo vaig carregar voluntàriament totes les culpes, des de les del primer pare fins a les del darrer dels seus descendents» (*Llibre de les Lamentacions*, 72). I com va fer Jesús, els monjos carreguen damunt seu els problemes del món, les dificultats, les malalties, moltes coses, i preguen pels altres. I aquests són els grans evangelitzadors. Com és que els monestirs viuen tancats i evangelitzen? Perquè amb la paraula, l'exemple, la intercessió i el treball quotidià, els monjos són un pont d'intercessió per totes les persones i pels pecats. Ells ploren també amb les llàgrimes, ploren pels seus pecats —tots som pecadors— i també ploren pels pecats del món, i preguen i intercedeixen amb les mans i el cor cap amunt. Pensem una mica en aquesta —permeteu-me la paraula— “reserva” que nosaltres tenim en l'Església: són la veritable força que porta endavant el poble de Déu, i d'aquí ve el costum que la gent —el poble de Déu— quan troba un consagrat, una consagrada, li diu: “Pregueu per mi”, perquè sap que hi ha una pregària d'intercessió. Ens farà bé —si podem— visitar algun monestir, perquè allí es prega i es treballa. Cadascun té la seva pròpia regla, però les mans sempre estan ocupades: ocupades amb el treball, ocupades amb la pregària. Que el Senyor ens doni nous monestirs, ens doni monjos i monges que portin endavant l'Església amb la seva intercessió. Gràcies.

La passió per l'evangelització: el zel apostòlic del creient.

13. *Els testimonis: Sant Francesc Xavier*

Dimecres, 17 de maig de 2023

Benvolguts germans i germanes, bon dia!

Continuem el nostre itinerari de la catequesi amb alguns models exemplars de zel apostòlic. Recordem que estem parlant d'evangelització, de zel apostòlic, de portar el nom de Jesús, i hi ha moltes dones i molts homes en la història que ho han fet de manera exemplar. Avui, per exemple, escollim sant Francesc Xavier, que és considerat, diuen alguns, el missioner més gran dels temps moderns. Però no es pot dir qui és el més gran, qui és el més petit... Hi ha molts missioners que no es veuen, que fins i tot avui fan molt més que sant Francesc Xavier. I Xavier és el patró de les missions, com santa Teresa de l'Infant Jesús. Però un missioner és gran quan hi va. I hi ha molts, molts, preveres, laics, monges, que van a les missions, també d'Itàlia, i molts de vosaltres. Quan, per exemple, em presenten la història d'un prevere candidat a bisbe: va passar deu anys a la missió de tal lloc... Això és gran, sortir de la pàtria per a predicar l'Evangelí. És el zel apostòlic. I això hem de conrear-ho molt. I mirant la figura d'aquests homes, d'aquestes dones, n'aprenem.

Sant Francesc Xavier neix en una família noble però empobrida de Navarra, al nord d'Espanya, l'any 1506. Va estudiar a París —és un jove de món, intel·ligent, capaç. Allí troba Ignasi de Loiola, que li fa exercicis espirituals i li canvia la vida. I deixa tota la seva carrera mundana per a fer-se missioner. Es fa jesuïta, pren els

vots. Després l'ordenen prevere, i va a evangelitzar, enviat a Orient. En aquella època els viatges dels missioners a Orient... era enviar-los a mons desconeguts. I ell hi va, perquè estava ple de zel apostòlic.

Inicia així, en els temps moderns, el primer d'un nombrós grup de missioners apassionats, preparats per a suportar fatigues i perills immensos per aconseguir terres i trobar pobles amb cultures i llengües completament desconegudes, impulsats només pel fortíssim desig de fer conèixer Jesucrist i el seu Evangeli.

En poc més d'onze anys farà una obra extraordinària. Va ser missioner durant onze anys més o menys. Els viatges en nau en aquella època eren duríssims i perillosos. Molts morien durant el viatge a causa de naufragis o de malalties. Avui desgraciadament moren perquè els deixem morir al Mediterrani... Xavier va passar a les naus més de tres anys i mig, un terç de la durada de la seva missió. Als vaixells hi passa més de tres anys i mig, anant a l'Índia, i després de l'Índia al Japó.

En arribar a Goa, a l'Índia, la capital de l'Orient portuguès, la capital cultural i també comercial, Xavier hi posa el seu fonament, però no s'hi atura. Va a evangelitzar els pobres pescadors de la costa meridional de l'Índia, ensenya catecisme i pregàries als infants, bateja i cuida els malalts. Després, durant una pregària nocturna davant la tomba de l'apòstol sant Bartomeu, sent que ha d'anar més enllà de l'Índia. Deixa en bones mans el treball que ja havia iniciat i salpa amb valentia cap a les Moluques, les illes més llunyanes de l'arxipèlag indonesi. Per a aquesta gent no hi havia horitzons, anaven més enllà... Quin valor que tenien aquests sants missioners! També els d'ara, encara que no van en vaixell durant tres mesos, van en avió durant 24 hores, però quan arriben allí és el mateix. S'hi ha de ser i recórrer molts quilòmetres, internar-se en els boscos... I Xavier, a les Moluques, posa en vers i en l'idioma local el catecisme i l'ensenya a cantar, que amb el cant s'aprèn millor. Per les seves cartes entenem bé quins eren els seus sentiments. Escriu: «Els perills i els sofriments, acceptats voluntàriament i únicament per amor i servei de Déu nostre Senyor, són rics tresors de grans consolacions espirituals. En aquest lloc, d'aquí a alguns anys, un podria perdre els ulls per massa llàgrimes d'alegria! (20 de gener de 1548). Plorava d'alegria en veure l'obra del Senyor.

Un dia, a l'Índia, es troba amb un japonès, que li parla del seu país llunyà, on cap missioner europeu no ha anat mai abans. I Francesc Xavier tenia la inquietud de l'apòstol, anar més lluny, més enllà, i decideix partir al més aviat possible, i hi arriba després d'un viatge ple d'aventures en el jonc d'un xinès. Els tres anys al Japó són duríssims, pel clima, les oposicions i el desconeixement de la llengua, però també aquí les llavors sembrades donaran grans fruits.

El gran somniador, Xavier, al Japó entén que el país decisiu per a la missió a l'Àsia era un altre: la Xina, que amb la seva cultura, la seva història, la seva grandesa, exercia de fet un predomini en tota aquella part del món. També avui, la Xina és un pol cultural, amb una gran història, una bonica història... Per això torna a Goa i poc després es torna a embarcar esperant poder entrar a la Xina. Però el seu pla fracassa: mor a les portes de la Xina, en una illa, la petita illa de Shangchuan, davant les costes de la Xina esperant en va poder desembarcar en terra ferma a prop de Cantó. El 3 de desembre de 1522 mor completament abandonat, només un xinès

està amb ell per vetllar-lo. Així acaba el viatge terrenal de Francesc Xavier. Havia envellit. Quants anys tenia? Vuitanta, ja? No, en tenia només quaranta-sis, havia passat la seva vida a la missió, amb zel. Va deixar la culta Espanya i va arribar al país més culte del món en aquell moment, la Xina, i va morir davant la gran Xina acompanyat per un xinès. Tot un símbol!

La seva intensa activitat va estar sempre unida a la pregària, a la unió amb Déu, mística i contemplativa. Mai no va abandonar la pregària, perquè sabia en ella hi ha la força. On sigui que fos, tenia molta cura dels malalts, els pobres i els infants. No era un missioner "aristocràtic": sempre anava amb els més necessitats, els infants que més necessitaven educació, catequesi, els pobres, els malalts... Anava fins a les fronteres de l'assistència, on va créixer en grandesa. L'amor de Crist va ser la força que el va portar fins als confins més llunyans, amb fatigues i perills continuats, superant fracassos, decepcions i desànims, més encara, donant-li consol i alegria per a seguir-lo i servir-lo fins al final.

Que sant Francesc Xavier, que va fer aquesta gran cosa, en aquella pobresa i amb aquella valentia, ens doni una mica d'aquest zel per a viure l'Evangeli i anunciar-lo. A molts joves d'avui que tenen una mica d'inquietud i que no saben què fer-ne, els dic: Mireu Francesc Xavier, mireu l'horitzó del món, mireu els pobles més necessitats, mireu tanta gent que sofreix, tanta gent que necessita Jesús. I aneu-hi, tingueu coratge. També avui hi ha joves valents. Penso en tants missioners, per exemple, a Papua Nova Guinea, penso en amics meus, joves, que són a la diòcesi de Vanimo, i en tots els que han anat a evangelitzar en la línia de Francesc Xavier. Que el Senyor ens doni a tots l'alegria per evangelitzar, l'alegria per portar endavant aquest missatge tan bonic que ens fa feliços a nosaltres i a tots.

La passió per l'evangelització: el zel apostòlic del creient.

14. *Els testimonis: Sant Andreu Kim Tae-gon*

Dimecres, 24 de maig de 2023

Benvolguts germans i germanes, bon dia!

En aquesta sèrie de catequesis aprenem d'alguns sants i santes que, com testimonis exemplars, ens ensenyen el zel apostòlic. Recordem que estem parlant del zel apostòlic, el que nosaltres hem de tenir per anunciar l'Evangeli.

Un gran exemple de sant de la passió per l'evangelització el buscarem avui en una terra molt llunyana, a l'Església coreana. Parlem del màrtir i primer prevere coreà sant Andreu Kim Tae-gon. Encara que l'evangelització de Corea la van fer els laics. Van ser els laics batejats els qui van transmetre la fe, no hi havia preveres, perquè no en tenien en aquell moment: van venir més tard, per tant la primera evangelització la van fer els laics. Serem capaços nosaltres de fer una cosa semblant? Pensem-ho: és quelcom interessant. I aquest és un dels primers preveres, sant Andreu. La seva vida va ser i continua sent un testimoni eloqüent de zel per l'anunci de l'Evangeli.

Fa uns 200 anys la terra coreana va ser escenari d'una duríssima persecució: els cristians eren perseguits i aniquilats. Creure en Jesucrist, a la Corea d'aquell moment, significava estar disposat a donar testimoniatge fins a la mort. En particular, l'exemple de sant Andreu Kim es desprèn de dos aspectes concrets de la seva vida.

El primer és la manera com ell ho havia de fer per trobar-se amb els fidels. Pel context altament intimidatori que es vivia, el sant es va veure obligat a acostar-se als cristians de manera no evident, i sempre en presència d'altres persones, com si es coneguessin de feia temps. Així, per a identificar la identitat cristiana del seu interlocutor, sant Andreu emprava aquests mitjans: en primer lloc, un senyal de reconeixement prèviament acordat: tu et trobaràs amb aquest cristià i ell portarà aquest senyal a la roba o a la mà; després, ell plantejava d'amagat la pregunta —però en veu baixa: “Ets deixeble de Jesús?” Com que hi havia altres persones presents a la conversa, el sant havia de parlar en veu baixa, pronunciant només unes poques paraules, les més essencials. Així, per a Andreu Kim, l'expressió que resumia tota la identitat del cristià era “deixeble de Crist”: “Ets deixeble de Crist?, però en veu baixa perquè era perillós, estava prohibit ser cristià.

Efectivament, ser deixeble del Senyor significa seguir-lo, seguir el seu camí. I el cristià és per naturalesa un que predica i dona testimoniatge de Jesús. Tota la comunitat cristiana rep aquesta identitat de l'Esperit Sant, i també tota l'Església, des del dia de Pentecosta (cf. Conc. Vat. II, Decr. *Ad gentes*, 2). I d'aquest Esperit que nosaltres rebem neix la passió, la passió per l'evangelització, aquest gran zel apostòlic: és un do de l'Esperit. I malgrat que el context circumdant no sigui favorable, com el coreà d'Andreu Kim, la passió no canvia, al contrari, adquireix encara més valor. Sant Andreu Kim i altres creients coreans han demostrat que el testimoniatge de l'Evangelí donat en temps de persecució pot donar molt de fruit per a la fe.

Vegem ara un segon exemple concret. Quan encara era seminarista, sant Andreu va haver de trobar la manera d'acollir en secret missioners de l'estranger. No era una comesa fàcil, perquè el règim de l'època prohibia de manera terminant l'entrada de tots els estrangers al territori. Per això va ser —abans d'això— tan difícil trobar un prevere que vingués a fer missió, la qual van fer els laics. Una vegada, sant Andreu —penseu en això que va fer— va caminar sota la neu, sense menjar, durant tant de temps que va caure a terra exhaust, corrent el risc de perdre el coneixement i quedar congelat. En aquell moment va sentir de repent una veu que li deia: “Aixeca't, camina!” En sentir aquella veu, Andreu va despertar i va veure l'ombra d'algú que el guiava.

Aquesta experiència del gran testimoni coreà ens fa comprendre un aspecte molt important del zel apostòlic. És a dir, la valentia de tornar-se a aixecar quan un cau. Però els sants cauen? Sí! I des dels primers temps: penseu en sant Pere: va cometre un gran pecat, però va tenir força en la misericòrdia de Déu i es va aixecar. I en sant Andreu nosaltres veiem aquesta força: havia caigut físicament, però va tenir la força de continuar, continuar per a portar el missatge endavant. Per difícil que sigui la situació, a vegades fins i tot pot semblar que no deixa espai per al missatge evangèlic, no hem de rendir-nos i no hem de renunciar a portar endavant allò

que és essencial en la nostra vida cristiana, és a dir, l'evangelització. Aquest és el camí. Cadascun de nosaltres pot pensar: "Però jo, com puc evangelitzar?" Doncs mira aquests grans i pensa en els teus límits, pensem en les nostres modestes possibilitats: evangelitzar la família, evangelitzar els amics, parlar de Jesús, però parlar de Jesús i evangelitzar amb el cor ple d'alegria, ple de força. I això ho dona l'Esperit Sant. Preparem-nos per a rebre l'Esperit Sant en la propera Pentecosta i demanem-li aquella gràcia de la valentia apostòlica, la gràcia d'evangelitzar, de portar endavant sempre el missatge de Jesús.

La passió per l'evangelització: el zel apostòlic del creient.

15. *Els testimonis: el venerable Matteo Ricci*

Dimecres, 31 de maig de 2023

Benvolguts germans i germanes, bon dia!

Continuem en aquestes catequesis parlant sobre el zel apostòlic, és a dir, el que sent el cristià per a tirar endavant l'anunci de Jesucrist. I avui voldria presentar un altre gran exemple de zel apostòlic: hem parlat de sant Francesc Xavier, de sant Pau, el zel apostòlic dels grans zelants; avui parlarem d'un que era italià i se'n va anar a la Xina: Matteo Ricci.

Originari de Macerata, a la regió de Le Marche, després d'haver estudiat a les escoles dels jesuïtes i haver entrat a la Companyia de Jesús, entusiasmat pels informes dels missioners que escoltava com molts altres joves, va demanar que l'enviessin a les missions a l'Extrem Orient. Després de l'intent de Francesc Xavier, vint-i-cinc jesuïtes més havien intentat inútilment entrar a la Xina. Però Ricci i un altre germà es van preparar molt bé, van estudiar amb cura la llengua i els costums xinesos, i al final van aconseguir establir-se al sud del país. Van ser necessaris divuit anys, amb quatre etapes a través de quatre ciutats diferents, abans d'arribar a Pequín, que era el centre. Amb constància i paciència, animat per una fe infrangible, Matteo Ricci va poder superar dificultats, perills, desconfiances i oposicions. Penseu en aquella època, caminar o anar a cavall, llargues distàncies... i ell continuava endavant. Quin era el secret de Matteo Ricci? Per quin camí el va impulsar el zel?

Ell va continuar sempre el camí del diàleg i de l'amistat amb totes les persones que trobava, i això li va obrir moltes portes per a l'anunci de la fe cristiana. La seva primera obra en llengua xinesa va ser precisament un tractat *Sobre l'amistat*, que va tenir molta ressonància. Per entrar en la cultura i en la vida xineses en un primer moment es vestia com els bonzes budistes, segons el costum del país, però després va entendre que la millor manera era la d'assumir l'estil de vida i els vestits dels literats, com els professors universitaris, i es vestia com ells. Va estudiar profundament els seus textos clàssics, per a poder presentar el cristianisme en diàleg positiu amb la seva saviesa confuciana i amb els usos i costums de la societat xinesa. I això s'anomena una actitud d'inculturació. Aquest missioner va saber "inculturar" la fe cristiana en diàleg, com els Pares antics amb la cultura grega.

La seva òptima preparació científica suscitava interès i admiració per part dels homes cultes, començant pel seu famós mapamundi, el mapa del món sencer que es coneixia en aquell moment, amb els diferents continents, que per primera vegada va revelar als xinesos una realitat exterior a la Xina més àmplia del que s'haurien imaginat. Els mostra que el món és més gran que la Xina, i ells ho entenien, perquè eren intel·ligents. Però també els coneixements matemàtics i astronòmics de Ricci i dels missioners que l'acompanyaven van contribuir a un encontre fecund entre la cultura i la ciència d'occident i d'orient, que viurà llavors un dels seus moments més feliços, en el signe del diàleg i l'amistat. De fet, l'obra de Matteo Ricci mai no hauria estat possible sense la col·laboració dels seus grans amics xinesos, com els famosos "Doctor Pau" (Xu Guangqi) i "Doctor Lleó" (Li Zhizao).

Però la fama de Ricci com a home de ciència no ha d'enfosquir la motivació més profunda de tots els seus esforços: l'anunci de l'Evangeli. Continuava amb el diàleg científic amb els homes de ciència, però al mateix temps donava testimoniatge de la seva fe, de l'Evangeli. La credibilitat obtinguda amb el diàleg científic li donava autoritat per a proposar la veritat de la fe i de la moral cristianes, de les quals parla de manera profunda a les seves principals obres xineses, com *Il vero significato del Signore del Cielo* —així s'anomena el llibre. A més de la doctrina, són el seu testimoniatge de vida religiosa, de virtut i de pregària: aquests missioners resaven. Anaven a predicar, es movien, feien gestos polítics, tot el que vulguin, però resaven. És la pregària el que alimenta la vida missionera, una vida de caritat, i ajudaven les persones, els humils, amb desinterès total per honors i riqueses, cosa que induïa molts dels seus deixebles i amics xinesos a acollir la fe catòlica. Perquè veien un home tan intel·ligent, tan savi, tan astut —en el bon sentit de la paraula— per a tirar endavant les coses, i tan creient que deien: "Això que predica és veritat perquè ho diu una personalitat que dona testimoniatge: testimonia amb la seva vida allò que anuncia." Aquesta és la coherència dels evangelitzadors. I això ens toca a tots nosaltres, cristians, que som evangelitzadors. Puc dir el Credo de memòria, puc dir totes les coses que creiem, però si la meua vida no és coherent amb allò que professo no serveix de res. El que atrau les persones és el testimoniatge de coherència: els cristians som cridats a viure allò que diem, i no fingir que vivim com cristians, i després viure com mundans. Mireu aquests grans missioners —com Matteo Ricci que era italià—, mirant aquests grans missioners veureu que la força més gran és la coherència: són coherents.

En els darrers dies de la seva vida, a qui era més a prop seu i li preguntava com es trobava, Matteo Ricci «va respondre que estava pensant en aquell moment si era més gran l'alegria i la felicitat que sentia interiorment per la idea que era a prop del seu viatge per anar a trobar-se amb Déu, o la tristesa que podia tenir pel fet de deixar els companys de tota la missió, que estimava molt, i el servei que encara podia fer a Déu Nostre Senyor en aquesta missió» (S. De Ursis, *Relació sobre M. Ricci*, Arxiu Històric Romà S.I.). És la mateixa actitud de l'apòstol Pau (cf. Fl 1,22-24), que volia anar-se'n amb el Senyor, trobar el Senyor, però «pensant en vosaltres, veig més necessari que continuï la meua vida corporal».

Matteo Ricci va morir a Pequín l'any 1610, als 57 anys, un home que va donar tota la seva vida per la missió. L'Esperit missioner de Matteo Ricci constitueix un

model viu actual. El seu amor pel poble xinès és un model; però el que representa un camí actual és la seva coherència de vida, el testimoniatge de la seva vida com a cristià. Ell va portar el cristianisme a la Xina; ell és gran, sí, perquè és un gran científic, és gran perquè és valent, és gran perquè ha escrit molts llibres, però sobretot és gran perquè ha estat coherent amb la seva vocació, coherent amb aquell desig de seguir Jesucrist. Germans i germanes, avui nosaltres, cada un de nosaltres, preguntem-nos dins nostre: “Soc coherent, o soc una mica així així?”

La passió per l'evangelització: el zel apostòlic del creient.

16. *Els testimonis: Santa Teresa de l'Infant Jesús,
patrona de les missions*

Dimecres, 7 de juny de 2023

Estimats germans i germanes, bon dia!

Tenim aquí davant nostre les relíquies de santa Teresa de l'Infant Jesús, patrona universal de les missions. Està bé que això passi mentre estem reflexionant sobre la passió per l'evangelització, sobre el zel apostòlic. Avui, doncs, deixem que el testimoni de santa Teresina ens ajudi. Ella va néixer fa 150 anys, i en aquest aniversari vull dedicar-li una Carta Apostòlica.

És patrona de les missions, però mai va estar en una missió: com s'explica, això? Era una monja carmelitana i la seva vida va estar marcada per la petitesa i la feblesa: ella mateixa es definia com “un petit granet de sorra”. De mala salut, va morir quan tot just tenia 24 anys. Però si el seu cos estava malalt, el seu cor estava vibrant, era missioner. En el seu “diari” explica que el seu desig era ser missionera i que ho volia ser no només uns quants anys, sinó tota la vida, i fins a la fi del món. Teresa va ser “germana espiritual” de diverses missioneres: des del monestir les acompanyava amb les seves cartes, amb la pregària i oferint per elles sacrificis continus. Sense aparèixer intercedia per les missions, com un motor que, amagat, dona força a un vehicle per avançar. Malgrat això sovint no era entesa per les seves germanes monges: rebia d'elles “més espines que roses”, però ho va acceptar tot amb amor, amb paciència, oferint, juntament amb la seva malaltia, també els judicis i les incomprendiments. I ho va fer amb alegria, ho va fer per les necessitats de l'Església, perquè, com deia, escampessin “roses per a tots”, sobretot els més allunyats.

Però ara, em pregunto, ens podem preguntar nosaltres, tot aquest zel, aquesta força missionera i aquesta alegria d'intercedir d'on venen? Ens ajuden a entendre-ho dos episodis, ocorreguts abans que Teresa entres al monestir. El primer és el dia que va canviar la seva vida, Nadal del 1886, quan Déu va fer un miracle en el seu cor. La Teresa va fer pocs dies després 14 anys. Com a la filla més petita, a casa era mimada per tots, però no “malcriada”. Tornant de la Missa del Gall, el pare, molt cansat, no tenia humor per obrir els regals de la filla i va dir: «Sort que és l'últim any!», perquè quan tenien 15 anys ja no es feien regals. La Teresa, de caràcter molt sensible i propensa a les llàgrimes, es va trobar malament, va pujar a l'habitació i va plorar. Però de seguida va reprimir les llàgrimes, va baixar i, plena de joia, va ser

ella qui va animar el seu pare. Què havia passat? Que aquella nit, que Jesús s'havia fet dèbil per amor, s'havia enfortit en l'esperit —un veritable miracle: en pocs moments ella havia sortit de la presó del seu egoisme i del seu plorar per ella mateixa, va començar a sentir que “la caritat li entrava en el cor amb la necessitat d'oblidar-se d'ella mateixa” (cf. *Manuscrit A*, 133-134). A partir d'aleshores va dirigir el seu zel cap als altres, perquè trobessin Déu i en comptes de buscar consol per a ella mateixa es va proposar «consolar Jesús, [de] fer-lo estimar per les ànimes», perquè —va escriure Teresa— «Jesús està malalt d'amor i [...] la malaltia de l'amor només es pot guarir amb amor» (*Carta a Marie Guérin*, juliol 1890). Heus aquí el propòsit de cada un dels seus dies: «fer estimar Jesús» (*Carta a Céline*, 15 octubre 1889), intercedir perquè els altres l'estimin. Va escriure: «M'agradaria salvar les ànimes i oblidar-me de mi per elles: m'agradaria salvar-les fins i tot després de la meva mort» (*Carta al P. Roullan*, 19 març 1897). Diverses vegades va dir: «Passaré el meu cel fent el bé a la terra». Aquest és el primer episodi que li va canviar la vida quan tenia 14 anys.

I aquest zel seu anava dirigit sobretot als pecadors, als “allunyats”. Ho revela el segon episodi. Teresa s'assabenta que hi ha un criminal condemnat a mort per crims terribles, es deia Enrico Pranzini —ella escriu el nom: declarat culpable del brutal homicidi de tres persones, i destinat a la guillotina, però no vol rebre el reconfort de la fe. Teresa el porta al seu cor i fa tot el que pot: prega de totes les maneres possibles per la seva conversió, per aquell que, amb compassió fraterna, anomena «pobre desgraciat Pranzini», que tingui un petit senyal de penediment i que faci lloc a la misericòrdia de Déu, en qui Teresa confia cegament. Es produeix l'execució. L'endemà Teresa llegeix en el diari que Pranzini, just abans de posar el cap en el cadafal, «de sobte, agafat d'una inspiració sobtada, es gira, agafa un Crucifix que el sacerdot li presentava i besa tres vegades les sagrades nafres» de Jesús. La santa comenta: «Després la seva ànima va anar a rebre la sentència misericordiosa d'Aquell que va declarar que al Cel hi haurà més joia per un sol pecador que fa penitència que per noranta-nou justos que no necessiten penitència!» (*Manuscrit A*, 135).

Germans i germanes, aquí teniu el poder de la intercessió moguda per la caritat, aquest és el motor de la missió. Els missioners, de fet, dels quals la Teresa n'és patrona, no són els que viatgen molt, aprenen llengües noves, fan bones obres i són bons per anunciar; no, missioner és aquell que viu, on sigui, com un instrument de l'amor de Déu; és ell qui ho fa tot perquè, a través del seu testimoni, la seva pregària, la seva intercessió, *Jesús passi*. Aquest és el zel apostòlic que, recordem-ho sempre, no funciona mai per proselitisme —mai!— o per imposició —mai!—, sinó *per atracció*: la fe neix per atracció, ningú es fa cristià forçat per un altre, no, sinó perquè queda tocat per l'amor. L'Església, davant molts mitjans, mètodes i estructures, que de vegades distreuen de l'essencial, necessita cors com el de Teresa, cors que atreguin l'amor i ens apropin a Déu. Demanem a la santa —tenim les relíquies aquí— demanem a la santa la gràcia de superar el nostre egoisme i demanem la passió per intercedir perquè aquesta atracció sigui més gran en les persones i perquè Jesús sigui conegut i estimat.

La passió per l'evangelització: el zel apostòlic del creient.

17. Testimonis: santa Mary Cackillop

Dimecres, 28 de juny de 2023

Benvolguts germans i germanes, bon dia!

Avui hem de tenir una mica de paciència, amb aquesta calor! Gràcies per haver vingut amb aquesta calor, amb aquest sol, moltes gràcies per la vostra visita!

En aquesta sèrie de catequesis sobre el zel apostòlic, estem veient algunes figures exemplars d'homes i dones de tot temps i lloc, que van donar la vida per l'Evangeli. Avui ens n'anem lluny, a Oceania, un continent format per moltíssimes illes, grans i petites. La fe en Crist, que molts emigrants europeus van portar a aquelles terres, va fer arrels aviat i va donar fruits abundants (cf. exhort. Ap. post-sin. *Ecclesia in Oceania*, 6). Entre ells hi ha una religiosa extraordinària, santa Mary MacKillop (1842-1909), fundadora de les Germanes de Sant Josep del Sagrat Cor, que va dedicar la vida a la formació intel·lectual i religiosa dels pobres a l' Austràlia rural.

Mary MacKillop va néixer a prop de Melbourne, filla de pares que havien emigrat a Austràlia des d'Escòcia. De petita es va sentir cridada per Déu a servir-lo i testimoniar-lo no sols amb les paraules, sinó sobretot amb una vida transformada per la presència de Déu (cf. *Evangelii gaudium*, 259). Com Maria Magdalena, que va ser la primera a trobar Jesús ressuscitat i va ser enviada per Ell a portar l'anunci als deixebles, Mary estava convençuda de ser ella també enviada a difondre la Bona Notícia i a atraure altres persones a l'encontre amb el Déu vivent.

Va saber llegir amb saviesa els signes dels temps i va entendre que per a ella la millor manera de fer-ho era a través de l'educació dels joves, i era conscient que l'educació catòlica és una forma d'evangelització. És una gran forma d'evangelització. Així, si podem dir que «cada sant és una missió; és un projecte del Pare per a reflectir i encarnar, en un moment determinat de la història, un aspecte de l'Evangeli» (exhort. Ap. *Gaudete et exsultate*, 19), Mary MacKillop ho va ser sobretot a través de la fundació d'escoles.

Una característica essencial del seu zel per l'Evangeli consistia a cuidar dels pobres i els marginats. I això és molt important: en el camí de la santedat, que és el camí cristià, els pobres i els marginats són protagonistes, i una persona no pot tirar endavant en la santedat si no es dedica també a ells, d'una manera o una altra. Aquests, que necessiten l'ajuda del Senyor, porten la presència del Senyor. Una vegada vaig llegir una frase que em va impressionar; deia així: «El protagonista de la història és el captaire: els captaires són aquells que atrauen l'atenció sobre la injustícia, que és la gran pobresa del món», es gasten els diners per a fabricar armes i no per a produir menjar... I no ho oblideu: no hi ha santedat si, d'una manera o altra, no hi ha cura dels pobres, els necessitats, d'aquells que estan una mica al marge de la societat. Aquest cuidar dels pobres i dels marginats impulsava Mary a anar allí on altres no ho volien fer o no ho podien fer. El 19 de març de 1866, festa de Sant Josep, va obrir la primera escola en un petit suburbi al sud d'Austràlia. En van seguir moltes altres que ella i les seves germanes van fundar en les comunitats rurals

d’Austràlia i Nova Zelanda. Es van multiplicar, perquè el zel apostòlic ho fa així: multiplica les obres.

Mary MacKillop estava convençuda que el propòsit de l’educació és el desenvolupament integral de la persona tant com a individu com en tant que membre de la comunitat; i que això requereix saviesa, paciència i caritat per part de qualsevol educador. En efecte, l’educació no consisteix a omplir el cap d’idees: no, no és només això. En què consisteix l’educació? A acompanyar i animar els estudiants en el camí de creixement humà i espiritual, mostrant-los com dilata el cor i fa la vida més humana l’amistat amb Jesús ressuscitat. Educar és ajudar a pensar bé: a sentir bé —el llenguatge del cor— i a fer el bé —el llenguatge de les mans. Aquesta visió és plenament actual avui, quan sentim la necessitat d’un “pacte educatiu” capaç d’unir les famílies, les escoles i tota la societat.

El zel de Mary MacKillop per la difusió de l’Evangeli entre els pobres la va conduir també a emprendre altres obres de caritat, començant per la Casa de la Providència oberta a Adelaida per a acollir ancians i infants abandonats. Mary tenia molta fe en la Providència de Déu: sempre confiava que en qualsevol situació Déu proveeix. Però això no li estalviava les preocupacions i les dificultats que deriven del seu apostolat, i Mary tenia bones raons: havia de pagar els comptes, tractar amb els bisbes i els preveres locals, gestionar les escoles i tenir cura de la formació professional i espiritual de les germanes; i, més endavant, els problemes de salut. Però, en tot això, restava tranquil·la, portant amb paciència la creu que és part integrant de la missió.

En una ocasió, en la festa de l’Exaltació de la Santa Creu, Mary va dir a una de les seves germanes: «Filla meva, des de fa molts anys he après a estimar la Creu.» No es va rendir en els moments de prova i de fosc, quan l’oposició i el rebuig intentaven apagar la seva alegria. Mireu: tots els sants han trobat oposicions, també dins l’Església. És curiós, això. També ella les va viure. Estava convençuda que, fins i tot quan el Senyor li donava «el pa de l’aflicció i l’aigua de l’opressió» (cf. Is 30,20), el Senyor mateix respondria aviat al seu crit i l’envoltaria amb la seva gràcia. Aquest és el secret del zel apostòlic: la relació continuada amb el Senyor.

Germans i germanes, que el discipulat missioner de santa Mary MacKillop, la seva resposta creativa a les necessitats de l’Església del seu temps, el seu compromís per la formació integral dels joves ens inspiri avui a tots nosaltres, cridats a ser llevats de l’Evangeli en les nostres societats en ràpida transformació. Que el seu exemple i la seva intercessió sostinguin el treball quotidià dels pares, dels professors, dels catequistes i de tots els educadors, pel bé dels joves i per un futur més humà i ple d’esperança.

La passió per l’evangelització: el zel apostòlic del creient.

18. *L’anunci en la llengua materna: sant Juan Diego,
missatger de la Mare de Déu de Guadalupe*

Dimecres, 23 d’agost de 2023

Benvolguts germans i germanes, bon dia!

En el nostre camí per a redescobrir la passió per l'anunci de l'Evangelí, per a veure com el zel apostòlic, aquesta passió per anunciar l'Evangelí, s'ha desenvolupat en la història de l'Església, en aquest camí mirem avui cap a les Amèriques. Aquí l'evangelització té una font sempre viva: Guadalupe. És una font viva. Els mexicans n'estan contents! Naturalment, l'Evangelí ja havia arribat allí abans d'aquelles aparicions, però desafortunadament també havia estat acompanyat per interessos mundans. En comptes de la via de la inculturació, s'havia recorregut amb massa freqüència a la premsa per trasplantar i imposar models preestablerts —europeus, per exemple—, faltant al respecte als pobles indígenes. La Mare de Déu de Guadalupe, en canvi, apareix vestida amb la roba dels autòctons, parla el seu idioma, acull i estima la cultura del lloc: Maria és Mare i sota el seu mantell hi troba lloc cada fill. En ella, Déu es va fer carn, i a través de Maria, continua encarnant-se en la vida dels pobles. La Mare de Déu, de fet, anuncia Déu en la llengua més adequada, és a dir, la llengua materna. I també a nosaltres la Mare de Déu ens parla en llengua materna, la que nosaltres entenem bé. L'Evangelí es transmet en la llengua materna. I m'agradaria donar les gràcies a les moltes mares i àvies que el transmeten als seus fills i nets: la fe passa amb la vida, per això les mares i les àvies són les primeres anunciadores. Un aplaudiment per a les mares i les àvies! I l'Evangelí es comunica, com ho mostra Maria, en la senzillesa: sempre la Mare de Déu escull els senzills, al turó del Tepeyac, a Mèxic, o a Lourdes i a Fàtima: parlant-los, els parla a cada un, amb un llenguatge adequat per a tots, amb un llenguatge comprensible, com el de Jesús.

Aturem-nos, doncs, en el testimoniatge de sant Juan Diego, que és el missatger, és el xicot, és l'indígena que va rebre la revelació de Maria: el missatger de la Mare de Déu de Guadalupe. Ell era una persona humil, un indi del poble: sobre seu es posa la mirada de Déu, a qui li agrada fer prodigis a través dels petits. Juan Diego havia arribat a la fe ja adult i casat. El mes de desembre de 1531 té uns 55 anys. Mentre fa camí, veu allí dalt la Mare de Déu, que el crida tendrament. I com el crida? «Fill meu, el menor, Juanito» (*Nican Mopohua*, 23). Després l'envia al bisbe a demanar-li que construeixi un temple allí mateix, on s'havia aparegut. Juan Diego, senzill i servicial, hi va amb la generositat del seu cor pur, però ha de fer una espera llarga. Finalment parla amb el bisbe, que no se'l creu. A vegades nosaltres, els bisbes... Es troba de nou amb la Mare de Déu, que el consola i li demana que ho torni a intentar. L'indi torna al bisbe i amb gran esforç el troba, però aquest, després d'escoltar-lo, l'acomia i envia homes a seguir-lo. Heus aquí la fatiga, la prova de l'anunci: malgrat el zel, arriben els imprevistos, a vegades de l'Església mateix. De fet, per a anunciar no és suficient donar testimoniatge del bé, s'ha de saber suportar el mal. No ho oblidem: és molt important per a anunciar l'Evangelí, no n'hi ha prou amb donar testimoniatge del bé, sinó que s'ha de saber suportar el mal. Un cristià fa el bé, però suporta el mal. Ambdós van junts, la vida és així. També avui, en molts llocs, per a inculturar l'Evangelí i evangelitzar les cultures es necessita constància i paciència, no s'han de témer els conflictes, no ens hem de desanimar. Estic pensant en un país on els cristians són perseguits, perquè són cristians i no poden practicar la seva religió bé i en pau. Juan Diego, desanimat, perquè el bisbe el feia fora, de-

mana a la Mare de Déu que el dispensi i faci l'encàrrec a algú més estimat i capaç que no pas ell, però és convidat a perseverar. Sempre hi ha el risc d'una certa docilitat en l'anunci: una cosa no funciona i ja ho deixem estar, ens desanimem i ens refugiem potser en les nostres certes, en petits grups i en algunes devocions íntimes. La Mare de Déu, en canvi, mentre ens consola, ens fa continuar endavant i així ens fa créixer, com una bona mare que, mentre segueix els passos del seu fill, el llança als desafiaments del món.

Juan Diego, molt animat, torna al bisbe, que li demana un senyal. La Mare de Déu li ho promet, i el consola amb aquestes paraules: «Que no es torbi el teu rostre: [...] Que potser no soc aquí jo, que soc la teva mare?» (*ibid.* 118-119). Això és bonic, la Mare de Déu tantes vegades com estiguem en desolació, en la tristesa, en dificultat, ens ho diu també a nosaltres, en el cor: «Que no soc aquí jo, que soc la teva mare?» Sempre a prop per a consolar-nos i donar-nos forces per a continuar endavant. Després li demana que vagi a l'àrid cim del turó a collir flors. És hivern, però, malgrat això, Juan Diego en troba de precioses, les posa a la seva *tilma* i les ofereix a la mare de Déu, que l'invita a portar-les al bisbe com a prova. Ell hi va, espera el seu torn amb paciència i finalment, en presència del Bisbe, obre la seva *tilma* —que és el que es posaven els indígenes per a cobrir-se—; obre la seva *tilma* per a mostrar les flors i heus aquí que en el teixit de la *tilma* hi apareix la imatge de la Mare de Déu, aquella extraordinària i viva que coneixem nosaltres, en els ulls de la qual encara hi ha impresos els protagonistes d'aquell moment. Vet aquí la sorpresa de Déu: quan hi ha disponibilitat, quan hi ha obediència, ell pot fer coses inesperades, en els temps i en les formes que no podem preveure. I així es construeix el santuari demanat per la Mare de Déu i que avui es pot visitar.

Juan Diego ho deixa tot i, amb el permís del bisbe, dedica la seva vida al santuari. Acull els pelegrins i els evangelitza. És el que passa en els santuaris marians, meta de pelegrinatges i llocs d'anunci, on cadascú se sent a casa —perquè és la casa de la mare, és la casa de la mare— i sent la nostàlgia de la llar, és a dir, la nostàlgia del lloc on hi ha la Mare, el Cel. Allí la fe s'acull de manera senzilla, la fe s'acull de manera genuïna, de manera popular, i la Mare de Déu, com ho va dir a Juan Diego, escolta els nostres plors i té cura de les nostres penes (cf. *ibid.*, 32). Aprenguem això: quan hi ha dificultats en la vida, anem a la Mare; i quan la vida és feliç, anem a la Mare per a compartir també això. Necessitem anar a aquests oasis de consol i de misericòrdia, on la fe s'expressa en llengua materna; on es dipositen les fatigues de la vida en els braços de la Mare de Déu i es torna a viure amb la pau en el cor, potser amb la pau dels infants.

La passió per l'evangelització: el zel apostòlic del creient.

19. *Pregar i servir amb alegria: santa Kateri Tekakwitha, la primera santa nativa nord-americana*

Dimecres, 30 d'agost de 2023

Benvolguts germans i germanes, bon dia!

Ara, continuant la nostra catequesi sobre el tema del zel apostòlic i la passió per l'anunci de l'Evangeli, mirem avui santa Kateri Tekakwitha, la primera dona nativa d'Amèrica del Nord que va ser canonitzada. Nascuda pels volts de l'any 1656 en un poble a la part alta de l'estat de Nova York, era filla d'un cap Mohawk no batejat i d'una mare cristiana, Algonchina, que va ensenyar a Kateri a resar i a cantar himnes a Déu. Molts de nosaltres també hem estat presentats al Senyor per primera vegada en l'àmbit familiar, sobretot per les nostres mares i àvies. Així comença l'evangelització i, de fet, no ho oblidem, la fe sempre és transmesa en dialecte per les mares, per les àvies. La fe s'ha de transmetre en dialecte i nosaltres l'hem rebut en aquest dialecte de les mares i àvies. L'evangelització sovint comença així: amb gestos senzills, petits, com els pares que ajuden els fills a aprendre a parlar amb Déu en la pregària i que els expliquen el seu amor gran i misericordiós. I les bases de la fe, per a Kateri, i sovint també per a nosaltres, s'han posat d'aquesta manera. Ella l'havia rebut de la seva mare en dialecte, el dialecte de la fe.

Quan Kateri tenia quatre anys, una greu epidèmia de verola va afectar el seu poble. Tant els seus pares com el seu germà gran van morir, i la mateixa Kateri va quedar plena de cicatrius a la cara i amb problemes de visió. A partir d'aquell moment, Kateri va haver d'afrontar moltes dificultats: sens dubte les físiques pels efectes de la verola, però també les incomprendiments, les persecucions i fins i tot les amenaces de mort que va patir després del seu baptisme, el diumenge de Pasqua de 1676. Tot això va donar a Kateri un gran amor per la creu, signe definitiu de l'amor de Crist, que es va entregar fins al final per nosaltres. El testimoniatge de l'Evangeli, de fet, no afecta només allò que és agradable; també hem de saber portar amb paciència, amb confiança i esperança les nostres creus diàries. La paciència, davant les dificultats, davant les creus: la paciència és una gran virtut cristiana. Qui no té paciència no és un bon cristià. La paciència de tolerar: tolerar les dificultats, i també tolerar els altres, que a vegades són avorrits o et donen maldecaps... La vida de Kateri Tekakwitha ens mostra que qualsevol desafiament es pot vèncer si obrim el cor a Jesús, que ens concedeix la gràcia que necessitem: paciència i cor obert a Jesús, aquesta és una recepta per a viure bé.

Després de ser batejada, Kateri va haver de refugiar-se entre els Mohawk en la missió dels jesuïtes a prop de la ciutat de Montreal. Allí anava a missa cada matí, dedicava temps a l'adoració davant el Santíssim Sagrament, resava el rosari i vivia una vida de penitència. Aquestes pràctiques espirituals seves impressionaven a tots a la Missió; van reconèixer en Kateri una santedat que atreïa perquè naixia del seu amor profund a Déu. És propi de la santedat, atraure. Déu ens crida per atracció, ens crida amb aquest desig de ser a prop nostre i ella ha sentit aquesta gràcia de l'atracció divina. Al mateix temps, ensenyava els infants de la Missió a pregar i, a través del compliment constant de les seves responsabilitats, inclosa la cura dels malalts i dels ancians, oferia un exemple de servei humil i amorós a Déu i al proïsme. La fe sempre s'expressa en el servei. La fe no és per a maquillar-se un mateix, per a maquillar l'ànima: no, és per a servir.

Encara que se l'encoratjava perquè es casés, Kateri volia dedicar per complet la vida a Crist. Incapaç d'entrar en la vida consagrada, va emetre un vot de virginitat perpètua el 25 de març de 1679. Aquesta elecció seva revela un altre aspecte del

zel apostòlic que ella tenia: la dedicació total al Senyor. Naturalment, no tots som cridats a fer el mateix vot que Kateri; però cada cristià és cridat cada dia a comprometre's amb un cor indivís en la vocació i missió que Déu li ha confiat, servint-lo a ell i al proïsme en esperit de caritat.

Estimats germans i germanes, la vida de Kateri és un testimoni més del fet que el zel apostòlic implica tant una unió amb Jesús, alimentada per la pregària i els sagraments, com el desig de difondre la bellesa del missatge cristià a través de la fidelitat a la vocació pròpia. Les darreres paraules de Kateri són precioses. Abans de morir va dir: "Jesús, t'estimo."

Per tant, també nosaltres, traient forces del Senyor, com ho va fer santa Kateri Tekakwitha, aprenem a fer les accions ordinàries de manera extraordinària, i així créixer cada dia en la fe, en la caritat i en el testimoni zelós de Crist.

No ens n'oblidem: cada un de nosaltres és cridat a la santedat, a la santedat de cada dia, a la santedat de la vida cristiana comuna. Cadascun de nosaltres té aquesta crida: seguim per aquest camí. El Senyor no ens faltará.

La passió per l'evangelització: el zel apostòlic del creient.

*20. El beat José Gregorio Hernández Cisneros,
metge dels pobres i apòstol de pau*

Dimecres, 13 de setembre de 2023

Benvolguts germans i germanes, bon dia!

A les nostres catequesis continuem trobant testimonis apassionats de l'anunci de l'Evangeli. Recordem que aquesta és una sèrie de catequesis sobre el zel apostòlic, sobre la voluntat i també l'ardor interior per a tirar endavant l'Evangeli. Avui anem a l'Amèrica Llatina, precisament a Veneçuela, per a conèixer la figura d'un laic, el beat José Gregorio Hernández Cisneros. Va néixer l'any 1864 i va aprendre la fe sobretot de la seva mare, com ho va explicar: «Mi madre, que me amaba, desde la cuna, me enseñó la virtud, me crió en la ciencia de Dios y me puso por guía la santa caridad.» Estiguem atents: són les mares les qui transmeten la fe. La fe es transmet en dialecte, és a dir, amb el llenguatge de les mares, aquell dialecte que les mares saben parlar amb els fills. I a vosaltres, mares: estiguen atentes a l'hora de transmetre la fe en aquell dialecte matern.

Veritablement la caritat va ser l'estrella polar que va orientar l'existència del beat José Gregorio: persona bona i solar, de caràcter alegre, estava dotat d'una forta intel·ligència; es va fer metge, professor universitari i científic. Però sobretot va ser un doctor proper als més dèbils, tant que era conegut a la pàtria com "el metge dels pobres". Tenia cura dels pobres, sempre. A la riquesa del diner es va estimar més la de l'Evangeli, gastant la seva existència per a socórrer els necessitats. En els pobres, en els malalts, en els migrants, en els qui sofreixen, José Gregorio hi veia Jesús. I l'èxit que mai no va buscar en el món el va rebre, i continua rebent-lo, de la gent, que l'anomena "sant del poble", "apòstol de la caritat", "missioner de

l'esperança". Noms bonics: "Sant del poble", "apòstol de la caritat", "missioner de l'esperança".

José Gregorio era un home humil, un home gentil i disponible. I al mateix temps estava mogut per un foc interior, pel desig de viure al servei de Déu i del proïsme. Impulsat per aquest ardor, en diverses ocasions va intentar fer-se religiós i prevere, però alguns problemes de salut li ho van impedir. Malgrat això la fragilitat física no el va portar a tancar-se en ell mateix, sinó a convertir-se en un metge encara més sensible a les necessitats dels altres; es va aferrar a la providència i, enfortit per l'ànima, va anar més a l'essencial. Aquí hi ha el zel apostòlic: no segueix les aspiracions d'un mateix, sinó la disponibilitat als dissenys de Déu. I així el beat va comprendre que, a través de la cura dels malalts, posaria en pràctica la voluntat de Déu, socorrent els qui sofreixen, donant esperança als pobres, testimoniant la fe no de paraula sinó amb l'exemple. Va arribar així —per aquest camí interior— a acollir la medicina com un sacerdoti: «el sacerdoti del dolor humà» (M. Yaber, *José Gregorio Hernández: Médico de los Pobres, Apóstol de la Justicia Social, Misionero de las Esperanzas*, 2004, 107). Com n'és, d'important, no patir passivament les coses, sinó, com diu l'Esclitura, fer cada cosa amb bon ànim, per a servir el Senyor (cf. Col 3,23).

Però preguntem-nos: d'on li venia a José Gregorio tot aquest entusiasme, tot aquest zel? Venia d'una certesa i d'una força. La certesa era la gràcia de Déu. Ell va escriure que «si en el món hi ha bons i dolents, els dolents ho són perquè ells mateixos s'han fet dolents: però els bons no ho són sinó amb l'ajuda de Déu» (27 de maig de 1914). I ell era el primer a sentir la necessitat de la gràcia, que pidolava als carrers i tenia necessitat extrema de l'amor. I aquesta és la força a la qual recorria: la intimitat amb Déu. Era un home de pregària —hi ha la gràcia de Déu i la intimitat amb el Senyor—, era un home de pregària que participava en la missa.

I en el contacte amb Jesús, que s'ofereix a l'altar per tots, José Gregorio se sentia cridat a oferir la vida per la pau. El primer conflicte mundial estava passant. Arribem així al 29 de juny de 1919: un amic el visita i el troba molt feliç. José Gregorio s'havia assabentat que s'havia signat el tractat que posa fi a la guerra. La seva ofrena de pau havia estat acollida, i és com si ell presagiés que la seva tasca a la terra s'ha acabat. Aquell matí, com era habitual, havia anat a missa, i després va baixar pel carrer per portar una medicina a un malalt. Però mentre travessava el carrer va ser atropellat per un vehicle; portat a l'hospital, va morir pronunciant el nom de la Mare de Déu. El seu camí terrenal va concloure així, en un carrer mentre feia una obra de misericòrdia, i en un hospital, on havia fet del seu treball una obra mestra com a metge.

Germans i germanes, davant aquest testimoni preguntem-nos: jo, davant Déu present en els pobres a prop meu, davant qui en el món pateix més, com reaccio? I l'exemple de José Gregorio, com em toca? Ell ens estimula en el compromís davant grans qüestions socials, econòmiques i polítiques d'avui. Molts parlen, molts parlen malament, molts critiquen i diuen que tot va malament. Però el cristià no està cridat a això, sinó a ocupar-se, a embrutar-se les mans: sobretot, com ens ha dit sant Pau, a pregar (cf. 1Tm 2,1-4), i després, a comprometre's no en tafaneries —la

tafaneria és una pesta— sinó a promoure el bé i a construir la pau i la justícia en la veritat. També això és el zel apostòlic, és anunci de l'Evangeli, i això és benaurança cristiana: «Feliços els qui treballen per la pau» (Mt 5,9). Anem endavant en el camí del beat Gregori: un laic, un metge, un home de treball quotidià que el zel apostòlic ha impulsat a viure fent la caritat durant tota la vida.

La passió per l'evangelització: el zel apostòlic del creient.

21. *Sant Daniele Comboni, apòstol per a Àfrica i profeta de la missió*

Dimecres, 20 de setembre de 2023

Benvolguts germans i germanes, bon dia!

En el camí de catequesis sobre la passió evangelitzadors, és a dir, el zel apostòlic, avui ens aturem en el testimoni de sant Daniel Comboni. Ell va ser un apòstol ple de zel per Àfrica. D'aquells pobles va escriure: «S'han apoderat del meu cor que viu només per a ells» (Escrits, 941), «moriré amb Àfrica als meus llavis» (Escrits, 1441). És bonic! I a ells es va adreçar així: «El més feliç dels meus dies serà quan pugui donar la vida per vosaltres» (Escrits, 3159). Aquesta és l'expressió d'una persona enamorada de Déu i dels germans que servia en missió, a propòsit dels quals no es cansava de recordar que «Jesucrist va patir i morir també per ells» (Escrits, 2499; 4801).

Ho afirmava en un context caracteritzat per l'horror de l'esclavitud, de la qual era testimoni. L'esclavitud "cosifica" l'home, el valor del qual es redueix a ser útil a algú o a alguna cosa. Però Jesús, Déu fet home, ha elevat la dignitat de cada ésser humà i ha desemmascarat la falsedat de qualsevol esclavitud. Comboni, a la llum de Crist, va prendre consciència del mal de l'esclavitud; va entendre, a més, que l'esclavitud social té les seves arrels en una esclavitud més profunda, la del cor, la del pecat, de la qual el Senyor ens allibera. Com a cristians, per tant, som cridats a combatre contra qualsevol forma d'esclavitud. Però lamentablement l'esclavitud, així com el colonialisme, no és un record del passat, lamentablement. A l'Àfrica tan estimada per Comboni, avui ferida per molts conflictes, «rere el colonialisme polític, s'ha desencadenat un "colonialisme econòmic", igualment esclavitzador». «És un drama davant el qual el món econòmicament més avançat acostuma a tancar els ulls, les oïdes i la boca.» Renovo per tant la meva crida: «No toqueu l'Àfrica. Deixeu d'asfixiar-la, perquè Àfrica no és una mina per explotar ni una terra per saquejar» (Encontre amb les autoritats, Kinshasa, 31 de gener de 2023).

I tornem a la història de sant Daniel. Passat un primer període a l'Àfrica, va haver de deixar la missió per motius de salut. Massa missioners havien mort després d'haver contret malalties, a causa del poc coneixement de la realitat local. Malgrat això, si altres abandonaven l'Àfrica, Comboni no ho va fer. Després d'un temps de discerniment, va sentir que el Senyor li inspirava un nou camí d'evangelització, que ell va sintetitzar en aquestes paraules: «Salvar l'Àfrica amb Àfrica» (Escrits, 2741s). És una intuïció poderosa, res de colonialisme en això: és una intuïció poderosa que va contribuir a renovar el compromís missioner: les persones evangelitzades no eren només "objectes" sinó "subjectes de la missió". I sant Daniel Comboni volia fer

a tots els cristians protagonistes de l'acció evangelitzadora. I amb aquest ànim va pensar i actuar de manera integral, involucrant-hi el clergat local i promovent el servei laïcal dels catequistes. Els catequistes són un tresor de l'Església: els catequistes són aquells que van endavant en l'evangelització. Va concebre també el desenvolupament humà, tenint cura de les arts i les professions, afavorint el rol de la família i de la dona en la transformació de la cultura i de la societat. I com n'és, d'important, també avui, fer progressar la fe i el desenvolupament humà des de dins dels contextos de missió, en comptes de trasplantar models externs o limitar-se a un assistencialisme estèril! Ni models externs ni assistencialisme. Agafar de la cultura dels pobles el camí per a fer l'evangelització. Evangelitzar la cultura i incultura l'Evangeli: van junts.

La gran passió missionera de Comboni, però, no va ser principalment fruit d'un interès humà: ell no va estar impulsat per la seva valentia o motivat només per valors importants, com la llibertat, la justícia o la pau; el seu zel va néixer de l'alegria de l'Evangeli, acudia a l'amor de Crist i portava a l'amor per Crist! San Daniel va escriure: «Una missió tan àrdua i laboriosa com la nostra no pot viure de pàtina, de subjectes amb el coll tort i plena d'egoisme i d'ells mateixos, que no cuides adequadament la salut i la conversió de les ànimes.» Aquest és el drama del clericalisme, que porta els cristians, també els laics, a clericalitzar-se i a transformar-los —com diu aquí— en subjectes del coll tort plens d'egoisme. Aquesta és la pesta del clericalisme. I va afegir: «Cal encendre'ls la caritat, que tingui la seva font de Déu, i de l'amor de Crist; i quan s'estima realment Crist, llavors són dolces les privacions, els sofriments i el martiri» (Escrits, 6655). El seu desig era veure missioners ardents, alegres, compromesos: missioners —va escriure— «sants i capaços». «Primer: sants, és a dir, aliens al pecat i humils. Però no és suficient: cal caritat que fa capaços els subjectes» (Escrits, 6656). La font de la capacitat missionera, per a Comboni, és per tant la caritat, en particular el zel a fer propis els sofriments dels altres.

La seva passió evangelitzadora, a més, no el va portar mai a actuar com a solista, sinó sempre en comunió amb l'Església. «Jo no tinc altra cosa que la vida per a consagrar a la salut d'aquelles ànimes» —va escriure— «voldria tenir-ne mil per a consumir-les amb aquest fi» (Escrits, 2271).

Germans i germanes, sant Daniel testimonia l'amor del bon Pastor, que va a cercar aquell qui està perdut i dona la vida pel ramat. El seu zel va ser enèrgic i profètic en el fet d'oposar-se a la indiferència i a l'exclusió. A les cartes instava la seva estimada Església, que per massa temps havia oblidat Àfrica. El somni de Comboni és una Església que fa causa comuna amb els crucificats de la història, per a experimentar amb ells la resurrecció. Jo, en aquest moment, us suggereixo una cosa. Penseu en els crucificats de la història d'avui: homes, dones, infants, ancians que són crucificats per històries d'injustícia i de dominació. Pensem en ells i preguem. El seu testimoniatge sembla repetir a tots nosaltres, homes i dones d'Església: "No us oblideu dels pobres, estimeu-los, perquè en ells es troba present Jesús crucificat, esperant ressuscitar." No us oblideu dels pobres: abans de venir aquí he tingut una reunió amb legisladors brasilers que treballen pels pobres, que intenten promoure els pobres amb l'assistència i la justícia social. I ells no s'obliden dels pobres: treba-

llen pels pobres. A vosaltres us dic: no us oblideu dels pobres, perquè seran ells els qui us obrin la porta del Cel.

La passió per l'evangelització: el zel apostòlic del creient.
22. *Santa Josefina Bakhita: testimoni de la força transformadora
del perdó de Crist*

Dimecres, 11 d'octubre de 2023

Benvolguts germans i germanes, bon dia!

En el camí de catequesis sobre el zel apostòlic —estem reflexionant sobre el zel apostòlic—, avui ens deixem inspirar pel testimoniatge de santa Josefina Bakhita, una santa sudanesa. Lamentablement, des de fa mesos el Sudan està ferit greument per un terrible conflicte armat del qual avui se'n parla poc; preguem pel poble sudanès, perquè pugui viure en pau! Però la fama de santa Bakhita ha superat totes les fronteres i ha arribat a tots aquells als quals es nega la identitat i la dignitat.

Nascuda al Darfur —la martiritzada Darfur!— l'any 1869, va ser segrestada de la seva família i esclavitzada quan tenia set anys. Els seus segrestadors la van anomenar “Bakhita”, que significa ‘afortunada’. Va passar per vuit amos —un la venia a un altre... Els sofriments físics i morals dels quals va ser víctima quan era petita, la van deixar sense identitat. Va patir crueltat i violència: al cos hi tenia més de cent cicatrius. Però ella mateixa va testimoniar: «Quan era esclava no em vaig desesperar mai, perquè sentia una força misteriosa que em sostenia.»

Davant d'això jo em pregunto: quin és el secret de santa Bakhita? Sabem que sovint la persona ferida després fereix; l'oprimit es converteix fàcilment en opressor. Això no obstant, la vocació dels oprimits és alliberar-se a si mateixos i dels opressors convertint-se en restauradors d'humanitat. Només en la debilitat dels opressors es pot revelar la força de l'amor de Déu que els allibera tots dos. Santa Bakhita expressa molt bé aquesta veritat. Un dia el seu tutor li regala un petit crucifix, i ella, que mai no havia tingut res en propietat, el conserva amb zel com un tresor. És mirant-lo que experimenta un alliberament interior perquè se sent compresa i estimada i per tant capaç de comprendre i estimar: això és l'inici. Se sent compresa, se sent estimada, i com a conseqüència capaç de comprendre i d'estimar els altres. De fet, ella dirà: «L'amor de Déu sempre m'ha acompanyat de manera misteriosa. [...] El Senyor m'ha estimat molt: cal estimar tothom. [...] Cal compadir!» Aquesta és l'ànima de Bakhita. Certament, *com-padir* significa patir amb les víctimes de tanta inhumanitat present en el món, i també compadir el qui comet errors i injustícies, no justificant, sinó humanitzant. Aquesta és la carícia que ella ens ensenya: humanitzar. Quan entrem en la lògica de la lluita, de la divisió entre nosaltres, dels mals sentiments, un contra un altre, perdem la humanitat. I moltes vegades pensem que necessitem humanitat, que hem de ser més humans. I aquest és el treball que ens ensenya santa Bakhita: humanitzar, humanitzar-nos a nosaltres mateixos i humanitzar els altres.

Santa Bakhita es fa cristiana, és transformada per les paraules de Crist que meditava quotidianament: «Pare, perdona'ls, que no saben el que fan» (Lc 23,34). Per això deia: «Si Judes hagués demanat perdó a Jesús també ell hauria trobat misericòrdia.» Podem dir que la vida de santa Bakhita s'ha convertit en una paràbola existencial del perdó. Que bonic que és dir d'una persona que “ha estat capaç, ha estat capaç de perdonar sempre”. I ella va ser capaç de fer-ho sempre, encara més: la seva vida és una paràbola existencial del perdó. Perdonar perquè després nosaltres serem perdonats. No hem d'oblidar això: el perdó, que és la carícia de Déu a tots nosaltres.

El perdó la va fer lliure. El perdó primer rebut a través de l'amor misericordiós de Déu, i després el perdó donat l'ha fet una dona lliure, alegre, capaç d'estimar.

Bakhita va poder viure el servei no com una esclavitud, sinó com una expressió del do lliure d'ella. I això és molt important: feta serventa involuntàriament —va ser venuda com esclava— després va escollir lliurement fer-se serventa, portar les càrregues dels altres damunt les seves espatlles.

Santa Josefina Bakhita, amb el seu exemple, ens indica el camí per a ser finalment lliures de les nostres esclavituds i pors. Ens ajuda a desemascarar les nostres hipocresies i els nostres egoismes, a superar ressentiments i conflictes. I ens anima sempre.

Estimats germans i germanes, el perdó no treu res, sinó que afegeix —què afegeix el perdó?— dignitat: el perdó no treu res, sinó que afegeix dignitat a la persona, fa apartar la mirada d'un mateix cap als altres, per a veure'ls igual de fràgils que nosaltres, però sempre germans i germanes en el Senyor. Germans i germanes, el perdó és font d'un zel que es fa misericòrdia i crida a una santedat humil i alegre, com la de santa Bakhita.

La passió per l'evangelització: el zel apostòlic del creient.

23. *Sant Charles de Foucauld, cor que batega de caritat en la vida oculta*

Dimecres, 18 d'octubre de 2023

Benvolguts germans i germanes, bon dia!

Prosseguim el nostre encontre amb alguns cristians, rics en zel en l'anunci de l'Evangelí. El zel apostòlic, el zel per l'anunci: nosaltres estem repassant alguns cristians que han estat exemple d'aquest zel apostòlic. Avui voldria parlar-vos d'un home que ha fet de Jesús i dels germans més pobres la passió de la seva vida. Em refereixo a sant Charles de Foucauld, el qual, «des de la seva intensa experiència de Déu, va fer un camí de transformació fins sentir-se germà de tots» (Cart. *Fratelli tutti*, 286).

I quin ha estat el “secret” de Charles de Foucauld, de la seva vida? Ell, després d'haver viscut una joventut allunyada de Déu, sense creure en res si no en la cerca desordenada del plaer, el confia a un amic no creient, al qual, després d'haver-se

convertit en acollir la gràcia del perdó de Déu en la confessió, revela la raó de la seva manera de viure. Escriu: «He perdut el meu cor per Jesús de Natzaret»⁴. El germà Charles ens recorda així que el primer pas per a evangelitzar és tenir Jesús dins el cor, és “perdre el cap” per Ell. Si això no passa, difícilment aconseguirem mostrar-lo amb la vida. Més aviat correrem el risc de parlar de nosaltres mateixos, del nostre grup de pertinença, d’una moral o, encara pitjor, d’un conjunt de regles, però no de Jesús, del seu amor, de la seva misericòrdia. Això jo ho veig en algun moviment nou que està sorgint: parlen de la seva visió de la humanitat, parlen de la seva espiritualitat i ells se senten un camí nou... Però per què no parlem de Jesús? Parlen de moltes coses, d’organització, de camins espirituals, però no saben parlar de Jesús. Penso que avui seria bonic que cadascun de nosaltres es preguntés: Jo, tinc Jesús en el centre del cor? He perdut una mica el cap per Jesús?

Charles sí, fins al punt que passa de l’atracció per Jesús a la imitació de Jesús. Aconsellat pel seu confessor, va a Terra Santa per a visitar els llocs on el Senyor havia viscut i per a caminar per on el Mestre havia caminat. En particular és a Natzaret on comprèn que ha de formar-se en l’escola de Crist. Viu una relació intensa amb el Senyor, passa llargues hores llegint els Evangelis i se sent el seu germà petit. I a mesura que va coneixent Jesús, neix en ell el desig de fer-lo conèixer. Sempre passa així: quan cadascun de nosaltres coneix més Jesús, neix el desig de fer-lo conèixer, de compartir aquest tresor. En comentar el passatge de la visita de la Mare de Déu a santa Isabel, li fa dir: «M’he donat al món... porteu-me al món.» Sí, però com? Com Maria en el misteri de la Visitació: «en silenci, amb l’exemple, amb la vida»⁵. Amb la vida, perquè «tota la nostra existència» —escriu el germà Charles— «ha de cridar l’Evangeli»⁶. I moltes vegades la nostra existència crida mundanitat, crida moltes coses estúpides, coses estranyes, i ell diu: «No, tota la nostra existència ha de cridar l’Evangeli.»

Llavors decideix establir-se en regions llunyanes per a cridar l’Evangeli en el silenci, vivint en l’esperit de Natzaret, en pobresa i de manera oculta. Va al desert del Sàhara, entre els no cristians, i hi arriba com amic i germà, portant la mansuetud de Jesús-Eucaristia. Charles deixa que sigui Jesús qui actuï silenciosament, convençut que la “vida eucarística” evangelitza. De fet, pensa que Crist és el primer evangelitzador, i resta, doncs, en pregària als peus de Jesús, davant el sagrari, durant unes deu hores al dia, segur que la força evangelitzadora és allí i sentint que és Jesús qui el condueix a prop de molts germans allunyats. I nosaltres, em pregunto, creiem en la força de l’Eucaristia? El nostre anar cap als altres, el nostre servei, troba allí, en l’adoració, el seu inici i el seu compliment?

Estic convençut que nosaltres hem perdut el sentit de l’adoració; hem de reprendre’l, començant per nosaltres els consagrats, els bisbes, els preveres, les

⁴ *Lettres à un ami de lycée. Correspondance avec Gabriel Tourdes (1874-1915)*, París 2010, 161.

⁵ *Crier l’Evangile*, Montrouge 2004, 49.

⁶ M/314 a C. de Foucauld, *La bonté de Dieu. Méditations sur les Saints Evangiles (1)*, Montrouge 2002, 285.

monges i tots els consagrats. “Perdre” temps davant el sagrari, reprendre el sentit de l’adoració.

Charles de Foucauld escriu: «Tot cristià és apòstol»⁷; i recorda a un amic que «al costat dels preveres hi fan falta laics que vegin allò que el prevere no veu, que evangelitzin amb una proximitat de caritat, amb una bondat per a tots, amb un afecte sempre preparat per a donar-se»⁸. Els laics sants, no els que només ambicionen càrrecs. I aquests laics, aquest laic, aquesta laica que estan enamorats de Jesús fan entendre al prevere que ell no és un funcionari, que ell és un mitjancer, un prevere. Nosaltres, preveres, necessitem molt tenir al nostre costat aquests laics que creuen de veritat i que amb el seu testimoniatge ens ensenyen el camí. Charles de Foucauld amb aquesta experiència anticipa els temps del concili Vaticà II, intueix la importància dels laics i comprèn que l’anunci de l’Evangeli pertany a tot el poble de Déu. Però, com podem augmentar aquesta participació? Com ho va fer Charles de Foucauld: posant-nos de genolls i acollint l’acció de l’Esperit, que sempre suscita formes noves per a involucrar, trobar, escoltar i dialogar, sempre en la col·laboració i en la confiança, sempre en comunió amb l’Església i amb els pastors.

Sant Charles de Foucauld, figura que és profecia per al nostre temps, ha testimoniada la bellesa de comunicar l’Evangeli a través de l’apostolat de la mansuetud: ell, que se sentia “germà universal” i acollia a tothom, ens mostra la força evangelitzadora de la mansuetud, de la tendresa. No oblidem que l’estil de Déu es troba en tres paraules: proximitat, compassió i tendresa. Déu és sempre a prop, sempre és compassiu, sempre és tendre. I ell era així, mansoi i tendre. Volia que qui es trobés amb ell veiés, a través de la seva bondat, la bondat de Jesús. Deia que era, de fet, «servidor d’un que és molt més bo que no pas jo»⁹. Viure la bondat de Jesús el portava a estrènyer vincles fraternals i d’amistat amb els pobres, amb els tuàregs, amb els més allunyats de la seva mentalitat. De mica en mica aquests vincles generaven fraternitat, inclusió, valorització de la cultura de l’altre. La bondat és senzilla i demana ser persones senzilles, que no tinguin por de fer un somriure. I amb el somriure, amb la seva senzillesa, el germà Charles testimoniava l’Evangeli. Mai proselitisme, mai: testimoniatge. L’evangelització no es fa per proselitisme, sinó per testimoniatge, per atracció. Preguntem-nos, doncs, finalment, si portem en nosaltres i als altres l’alegria cristiana, la mansuetud cristiana, la tendresa cristiana, la compassió cristiana, la proximitat cristiana. Gràcies.

La passió per l’evangelització: el zel apostòlic del creient.

24. *Els sants Ciril i Metodi, apòstols dels eslaus*

Dimecres, 25 d’octubre de 2023

Benvolguts germans i germanes, bon dia!

⁷ *Carta a Joseph Hours, in Correspondances lyonnaises (1904-1916)*, París 2005, 92.

⁸ *Ivi*, 90.

⁹ *Carnets de Tamanrasset (1905-1916)*, París 1986, 188.

Avui us parlaré de dos germans molt famosos a l'Orient, fins al punt que se'ls anomena "els apòstols dels eslaus": els sants Ciril i Metodi. Nascuts a Grècia en el segle IX en una família aristocràtica, van renunciar a la carrera política per a dedicar-se a la vida monàstica. Però el seu somni d'una existència retirada dura poc. Són enviats com a missioners a la Gran Moràvia, que en aquella època comprenia diversos pobles, ja en part evangelitzats, però en els quals sobreviuen molts costums i tradicions paganes. El seu príncep demanava un mestre que expliqués la fe cristiana en la seva llengua.

La primera tasca de Ciril i Metodi va ser, per tant, estudiar a fons la cultura d'aquells pobles. Sempre aquest recoble: la fe ha de ser inculturada i la cultura ha de ser evangelitzada. Inculturació de la fe, evangelització de la cultura, sempre. Ciril va preguntar-los si tenien alfabet, i li van respondre que no. I ell va replicar: qui pot escriure un discurs sobre l'aigua? De fet, per a anunciar l'Evangelí i per a resar calia un instrument propi, adequat, específic. Va inventar així l'alfabet glagolític. Va traduir la Bíblia i els textos litúrgics. La gent va sentir que aquella fe cristiana ja no és "estrangera", sinó que es converteix en la seva fe, parlada en la llengua materna. Penseu-hi: dos monjos grecs que donen un alfabet als eslaus. Aquesta és l'obertura del cor que va fer arrelar l'Evangelí entre ells. No tenien por, aquells dos, eren valents.

Però aviat van començar els conflictes per part d'alguns llatins, que es van veure privats del monopoli de la predicació entre els eslaus, aquella lluita dins l'Església, sempre així. La seva objecció era religiosa, però només en aparença: Déu pot ser lloat —deien— només en les tres llengües escrites a la creu, l'hebreu, el grec i el llatí. Aquests tenien la mentalitat tancada per a defensar la seva autonomia. Però Ciril va respondre amb força: Déu vol que tots els pobles el lloïn en la seva pròpia llengua. Juntament amb el seu germà Metodi va apel·lar el Papa i aquest va aprovar els seus textos litúrgics en llengua eslava, els va fer col·locar a l'altar de l'església de Santa Maria la Major i va cantar amb ells les lloances al Senyor d'acord amb aquells llibres. Ciril va morir al cap de pocs dies després, les seves relíquies encara són venerades aquí a Roma, a la basílica de Sant Climent. Metodi, però, va ser ordenat bisbe i enviat novament als territoris eslaus. Aquí haurà de sofrir molt, fins i tot serà empresonat, però, germans i germanes, nosaltres sabem que la Paraula de Déu no està encadenada i es difon entre aquells pobles.

Mirant el testimoniatge d'aquests dos evangelitzadors, que sant Joan Pau II va voler que fossin copatrons d'Europa i sobre els quals va escriure l'encíclica *Slavorum Apostoli*, hi veiem tres aspectes importants.

En primer lloc, la unitat: els grecs, el Papa, els eslaus. En aquella època hi havia a Europa una cristiandat no dividida, que col·laborava per a evangelitzar.

Un segon aspecte important és la inculturació, de la qual he dit alguna cosa més amunt: evangelitzar la cultura i la inculturació fa veure que l'evangelització i la cultura estan estretament connectades. No es pot predicar un Evangelí en abstracte, destil·lat, no: l'Evangelí ha de ser inculturat i és també expressió de la cultura.

Un últim aspecte, la llibertat. En la predicació fa falta llibertat, però la llibertat sempre necessita valentia, una persona és lliure com més valenta és i no es deixa encadenar per moltes coses que li treuen la llibertat.

Germans i germanes, demanem als sants Ciril i Metodi, apòstols dels eslaus, ser instruments de “llibertat en la caritat” per als altres. Ser creatius, ser constants i ser humils, amb la pregària i amb el servei.

La passió per l’evangelització: el zel apostòlic del creient.

25. *Madeleine Delbrêl. L’alegria de la fe entre els no creients*

Dimecres, 8 de novembre de 2023

Benvolguts germans i germanes, bon dia!

Entre els molts testimonis de la passió per l’anunci de l’Evangeli, aquells evangelitzadors apassionats, avui presento la figura d’una dona francesa del segle XX, la venerable serventa de Déu Madeleine Delbrêl. Nascuda l’any 1904 i traspassada l’any 1964, va ser assistent social, escriptora i mística, i va viure durant més de trenta anys a la perifèria pobra i obrera de París. Meravellada per l’encontre amb el Senyor, va escriure: «Un cop hem conegut la paraula de Déu, no tenim dret a no rebre-la; un cop rebuda no tenim dret a no deixar que s’encarni en nosaltres, un cop encarnada en nosaltres no tenim dret a tenir-la per a nosaltres: des d’aquell moment pertanyem a aquells que l’esperen» (*La santità della gente comune*, Milà 2020, 71). Bonic: bonic això que va escriure.

Després d’una adolescència viscuda en l’agnosticisme —no creia en res—, cap als vint anys Madeleine va trobar el Senyor, tocada pel testimoniatge d’alguns amics creients. Es va posar a la recerca de Déu, donant veu a una set profunda que sentia dintre seu, i va arribar a comprendre que aquell «buit que cridava en ella la seva angoixa» era Déu que la cercava (*Abbagliata da Dio. Corrispondenza 1910-1941*, Milà 2007, 96). L’alegria de la fe la va portar a madurar una elecció de vida completament donada a Déu, en el cor de l’Església i en el cor del món, simplement compartint en fraternitat la vida de la “gent del carrer”. Poèticament s’adreçava a Jesús així: «Per estar amb tu en el teu camí, cal anar-hi, també quan la nostra peregrina ens demana que ens quedem. Tu ens has elegit per estar en un estrany equilibri, un equilibri que pugui establir-se i mantenir-se només en moviment, només en un impuls. És una mica com una bicicleta, que només es manté dreta si corre [...]. Podem estar drets només avançant, movent-nos, en un impuls de caritat.» És el que ella anomena l’“espiritualitat de la bicicleta” (*Umorismo nell’Amore. Meditazioni e poesie*, Milà 2011, 56). Només en camí, corrent, vivim en l’equilibri de la fe, que és un desequilibri, però és així: com la bicicleta. Si tu t’atures no s’aguanta dreta.

Madeleine tenia el cor contínuament en sortida i es va deixar interpel·lar pel crit dels pobres. Sentia que el Déu vivent de l’Evangeli havia de cremar-nos a dins fins que no hàgim portat el seu nom als qui encara no l’han trobat. En aquest esperit, adreçada cap als tremolors del món i el crit dels pobres, Madeleine se sent cridada a «viure l’amor de Jesús enterament i literalment, des de l’oli del Bon samarità fins al

vinagre del Calvari, donant-li així amor per amor [...] per tal que, estimant-lo sense reserves i deixant-se estimar fins al final, els dos grans manaments de la caritat s'encarnin en nosaltres i es converteixin en un de sol» (*La vocation de la charité, 1, Œuvres complètes* XIII, Bruyères-le-Châtel, 138-139).

Finalment, Madeleine ens ensenya una altra cosa: que evangelitzant s'és evangelitzat, evangelitzant nosaltres som evangelitzats. Per això deia, fent-se ressò de sant Pau: «Ai de mi si evangelitzar no m'evangelitza.» Evangelitzant s'evangelitza un mateix. I aquesta és una bonica doctrina.

Mirant aquesta testimoni de l'Evangelí, també nosaltres aprenem que, en qualsevol situació i circumstància personal o social de la nostra vida, el Senyor hi és present i ens crida a habitar el nostre temps, a compartir la vida dels altres, a barrejar-nos en les alegries i els dolors del món. En particular, ens ensenya que també els ambients secularitzats són d'ajuda per a la conversió, perquè els contactes amb els no creients provoquen el creient a una continuada revisió de la seva manera de creure i a redescobrir la fe en la seva essencialitat (cf. *Noi delle strade*, Milà 1988, 268s).

Que Madeleine Delbrêl ens senyi a viure aquesta fe “en moviment”, diguem-ho així, aquesta fe fecunda que qualsevol acte de fe produeix un acte de caritat en l'anunci de l'Evangelí. Gràcies.

La passió per l'evangelització: el zel apostòlic del creient.

26. L'anunci és alegria

Dimecres, 15 de novembre de 2023

Benvolguts germans i germanes, bon dia!

Després d'haver trobat diferents testimonis de l'anunci de l'Evangelí, vull sintetitzar aquest cicle sobre el zel apostòlic en quatre punts, inspirats en l'exhortació apostòlica *Evangelii gaudium*, que aquest mes fa deu anys. El primer punt, que veiem avui, el primer dels quatre, es refereix a l'actitud de la qual depèn la substància del test evangelitzador: l'alegria. El missatge cristià, com hem escoltat de les paraules que l'àngel adreça als pastors, és l'anunci d'«una gran alegria» (Lc 2,10). La raó? Una bona notícia, una sorpresa, un esdeveniment bonic? Molt més, una persona: Jesús! Jesús és l'alegria. És ell el Déu fet home que ha vingut a nosaltres. La qüestió, estimats germans i germanes, no és per tant si anunciar-lo, sinó com anunciar-lo, i aquest “com” és l'alegria. O anunciem Jesús amb alegria, o no l'anunciem, perquè un altre camí per a anunciar-lo no és capaç de portar la veritable realitat de Jesús.

És per això que un cristià infeliç, un cristià trist, un cristià insatisfet o, pitjor encara, ressentit i rancunios no és creïble. Aquest parlarà de Jesús, però ningú no el creurà! Una vegada em va dir una persona, en parlar d'aquests cristians: “Són cristians amb cara de bacallà!”, és a dir, no expressen res, són així, i l'alegria és essencial. És essencial vigilar sobre els nostres sentiments. L'evangelització obra la gratuïtat, perquè ve de la plenitud, no de la pressió. I quan es fa una evangelització —es

vol fer, però això no va— partint de les ideologies, això no és evangelitzar, això no és l'Evangeli. L'Evangeli no és una ideologia: l'Evangeli és un anunci, un anunci d'alegria. Les ideologies són fredes, totes. L'Evangeli té la calor de l'alegria. Les ideologies no saben somriure, l'Evangeli és un somriure, et fa somriure perquè et toca l'ànima amb la bona notícia.

El naixement de Jesús, tant en la història com en la vida, és el principi de l'alegria: penseu en el que els va passar als deixebles d'Emmaús, que de l'alegria que tenien no podien creure, i els altres, després, els deixebles tots junts, quan Jesús va al Cenacle, no s'ho acabaven de creure, de l'alegria que tenien (cf. Lc 24,3-35). L'alegria de tenir Jesús ressuscitat. L'Encontre amb Jesús sempre et porta a l'alegria i si això no et passa a tu, no és un veritable encontre amb Jesús.

I això que fa Jesús amb els deixebles ens digui que els primers que han de ser evangelitzats són els deixebles, els primers que han de ser evangelitzats som nosaltres, cristians: som nosaltres. I això és molt important.

Immersos en el clima veloç i confús d'avui, també nosaltres, de fet, podríem trobar-nos vivint la fe amb un subtil sentiment de renúncia, persuadits que per a l'Evangeli no hi ha més escolta i que ja no valgui la pena comprometre's per a anunciar-lo. Podríem fins i tot ser temptats per la idea de deixar que "els altres" vagin pel seu camí. Malgrat això, però, precisament aquest és el moment de tornar a l'Evangeli per a descobrir que Crist «és sempre jove i font constant de novetat» (*Evangelii gaudium*, 11).

Així, com els dos d'Emmaús, es torna a la vida quotidiana amb l'impuls de qui ha trobat un tresor: estaven feliços, aquests dos, perquè havien trobat Jesús, i ha canviat la seva vida. I es descobreix que la humanitat abunda de germans i germanes que esperen una paraula d'esperança. L'Evangeli és esperat també avui: l'home d'avui és com l'home de tots els temps: el necessita, també, la civilització de la incredulitat programada i de la secularitat institucionalitzada; encara més, sobretot la societat que deixa deserts els espais del sentit religiós necessita Jesús. Aquest és el moment favorable per a l'anunci de Jesús. Per això voldria dir novament a tothom: «L'alegria de l'Evangeli omple el cor i la vida sencera dels qui es troben amb Jesús. Els qui es deixen salvar per ell són alliberats del pecat, de la tristesa, del buit interior, de l'aïllament. Amb Jesucrist sempre neix i reneix l'alegria» (*ibid.*, 1). No oblidem això. I si algun de nosaltres no percep aquesta alegria, que es preguntin si ha trobat Jesús. Una alegria interior. L'Evangeli va en el camí de l'alegria, sempre, és el gran anunci. Convido tots els cristians, en qualsevol lloc i situació que es trobin, a renovar avui mateix el seu encontre amb Jesucrist. Que cadascun de nosaltres avui s'agafi una mica de temps i pensi: "Jesús, tu ets dins meu: jo vull trobar-te cada dia. Tu ets la persona, no ets una idea; tu ets un company de camí, no ets un programa. Tu ets Amor que resol molts problemes. Tu ets l'inici de l'evangelització. Tu, Jesús, ets la font de l'alegria." Amén.

La passió per l'evangelització: el zel apostòlic del creient.

27. L'anunci és per a tots

Benvolguts germans i germanes!

Després d'haver vist, el dia passat, que l'anunci cristià és alegria, aturem-nos avui en un segon aspecte: és per a tots, l'anunci cristià és alegria per a tots. Quan trobem veritablement el Senyor Jesús, l'estupor d'aquest encontre impregna la nostra vida i demana ser portat més enllà de nosaltres. Ell vol això, que el seu Evangeli sigui per a tots. En ell, de fet, hi ha un "poder humanitzador", una plenitud de vida que està destinada a tot home i a tota dona, perquè Crist ha nascut, mort i ressuscitat per a tots. Per a tots, ningú no n'és exclòs.

A l'*Evangelii gaudium* es pot llegir: «Tots tenen el dret de rebre l'Evangeli. Els cristians tenen el deure d'anunciar-lo sense excloure ningú, no com qui imposa una nova obligació, sinó com qui comparteix una alegria, assenyala un horitzó bonic, ofereix un banquet desitjable. L'Església no creix per proselitisme sinó "per atracció"» (n. 14). Germans, germanes, sentim-nos al servei de la destinació universal de l'Evangeli, és per a tots; i distingim-nos per la capacitat de sortir de nosaltres mateixos —un anunci per a ser anunci veritable ha de sortir del propi egoisme— i tenir també la capacitat de superar qualsevol límit. Els cristians es troben a l'atri més que a la sagristia, i van per «les places i els carrers de la ciutat» (Lc 14,21). Han de ser oberts i expansius, els cristians han de ser "extravertits", i aquest caràcter seu prové de Jesús, que ha fet de la seva presència en el món un camí continuat, adreçat a aconseguir a tothom, fins i tot aprenent d'alguns encontres seus.

En aquest sentit, l'Evangeli narra l'encontre sorprenent de Jesús amb una dona estrangera, una cananea que li suplica que guareixi la filla malalta (cf. Mt 15,21-28). Jesús s'hi nega, dient que ha estat enviat només «a les ovelles perdudes de la casa d'Israel» i que «no està bé de prendre el pa dels fills i tirar-lo als gossets» (v. 24.26). però la dona, amb la insistència típica dels senzills, replica que també «els gossets mengen les engrunes que cauen de la taula dels seus amos» (v. 27). Jesús queda impressionat i li diu: «Dona, és gran la teva fe. Que es faci tal com tu vols» (v. 28). Aquest encontre amb aquesta dona té alguna cosa única. No sols algú fa canviar d'idea Jesús, i es tracta d'una dona estrangera i pagana; sinó que el Senyor mateix troba confirmació en el fet que la seva predicació no ha de limitar-se al poble al qual pertany, sinó obrir-se a tots.

La Bíblia ens mostra que quan Déu crida una persona i fa un pacte amb alguns el criteri sempre és aquest: n'escull algun per a aconseguir-ne d'altres, aquest és el criteri de Déu, de la crida de Déu. Tots els amics del Senyor han experimentat la bellesa, però també la responsabilitat i el pes de ser "escollits" per ell. I tots han sentit el desànim davant les pròpies debilitats o la pèrdua de les seves seguretats. Però la temptació potser més gran és considerar la crida rebuda com un privilegi, per favor, no, la crida no és un privilegi, mai. Nosaltres no podem dir que som privilegiats en relació amb els altres, no. La crida és per a un servei. I Déu n'escull un per a estimar a tots, per a arribar a tots.

També per a prevenir la temptació d'identificar el cristianisme amb una cultura, amb una ètnia, amb un sistema. Així, més aviat, perd la seva naturalesa veritable-

ment catòlica, és a dir, per a tots, universal: no és un grupet d'escollits de primera classe. No ho oblidem: Déu n'escull algun per a estimar-los a tots. És un horitzó d'universalitat. L'Evangeli no és només per a mi, és per a tots, no ho oblidem. Gràcies.

La passió per l'evangelització: el zel apostòlic del creient.

28. L'anunci és per a tots

Dimecres, 29 de novembre de 2023

Benvolguts germans i germanes!

Les vegades anteriors hem vist que l'anunci cristià és alegria i és per a tots; avui veiem un tercer aspecte: és per a avui.

Gairebé sempre se sent parlar malament de l'avui. És cert, entre guerres, canvis climàtics, injustícies planetàries i migracions, crisis de la família i de l'esperança, no manquen motius de preocupació. En general, l'avui sembla habitat per una cultura que posa l'individu per damunt de tot i la tècnica en el centre de tot, amb la seva capacitat de resoldre molts problemes i els seus progressos gegantins en molts camps. Però al mateix temps aquesta cultura del progrés tècnico-individual porta a afirmar una llibertat que no requereix posar-se límits i es mostra indiferent envers qui es queda enrere. I així lliura les grans aspiracions humanes a les lògiques sovint voraces de l'economia, amb una visió de la vida que descarta qui no produeix i li costa mirar més enllà de l'immanent. Podríem fins i tot dir que ens trobem en la primera civilització de la història que globalment intenta organitzar una societat humana sense la presència de Déu, concentrant-se en enormes ciutats que es mantenen horitzontals, encara que tinguin gratacels vertiginosos.

Ve a la ment el passatge de la ciutat de Babel i de la seva torre (cf. Gn 11,1-9). En ell es narra un projecte social que preveu sacrificar qualsevol individualitat a l'eficiència de la col·lectivitat. La humanitat parla una única llengua —podríem dir que té un "pensament únic"—, està com embolcallada en una espècie d'encant general que absorbeix la unitat de cadascú en una bombolla d'uniformitat. Llavors Déu confon les llengües, és a dir, restableix les diferències, recrea les condicions per tal que puguin desenvolupar-se unitats, reanima el múltiple allí on la ideologia voldria imposar l'únic. El Senyor aparta la humanitat també del seu deliri d'omnipotència: «Fem-nos un nom», diuen exaltats els habitants de Babel (cf. v. 4), que volen arribar fins al cel, posar-se en el lloc de Déu. Però són ambicions perilloses, alienants, destructives, i el Senyor, frustrant aquestes expectatives, protegeix els homes, impeding un desastre anunciat. Sembla realment actual aquest passatge: també avui la cohesió, més que no pas la fraternitat i la pau, es fonamenta sovint en l'ambició, en els nacionalismes, l'homologació, en estructures tècnico-econòmiques que inculquen la persuasió que Déu és insignificant i inútil: no tant perquè se cerqui una mica més de saber, sinó sobretot per una mica més de poder. És una temptació que impregna els grans desafiaments de la cultura actual.

A l'*Evangelii gaudium* he intentat descriure'n alguns, (cf. n. 52-75), però sobretot he convidat a «una evangelització que il·lumini les noves formes de relació amb Déu, amb els altres i amb l'espai, i que susciti els valors fonamentals: Cal arribar allí on es gesten els nous relats i paradigmes, aconseguir amb la Paraula de Jesús els nuclis més profunds de l'ànima de les ciutats» (n. 74). En altres paraules, es pot anunciar Jesús només habitat la cultura del moment mateix, i sempre tenint en el cor les paraules de l'apòstol Pau sobre l'avui: «T'he escoltat a l'hora favorable, t'he

ajudat el dia de la salvació» (2Co 6,2). Per tant, no s'ha de contraposar a l'avui visions alternatives procedents del passat. Tampoc és suficient reiterar simplement conviccions religioses adquirides que, per certes que siguin, es tornen abstractes amb el pas del temps. Una veritat no és més creïble perquè s'aixequi la veu en dir-la, sinó perquè es testimonia amb la vida.

El zel apostòlic mai no és una simple repetició d'un estil adquirit, sinó testimoni que l'Evangelí està viu avui aquí per a nosaltres. Conscients d'això, mirem per tant la nostra època i la nostra cultura com un do. Aquestes són nostres i evangelitzar-les no significa jutjar-les de lluny, ni tampoc estar en un balcó cridant el nom de Jesús, sinó baixar al carrer, anar als llocs on es viu, freqüentar els espais on es pateix, es treballa, s'estudia i es reflexiona, habitar les cruïlles dels camins on els éssers humans comparteixen allò que té sentit per a les seves vides. Significa ser, com a Església, «llevat de diàleg, d'encontre, d'unitat». «A més, les nostres formulacions de fe són fruit d'un diàleg i d'un encontre de cultures, comunitats i instàncies diferents. No hem de tenir por del diàleg: és precisament la confrontació i la crítica allò que ens ajuda a preservar la teologia de transformar-se en ideologia» (Discurs al V Congrés nacional de l'Església italiana, Florència, 10 de novembre de 2015).

Necessitem estar a les cruïlles dels camins d'avui. Sortir-ne significaria emporbrir l'Evangelí i reduir l'Església a una secta. Freqüentar-los, però, ens ajuda als cristians a comprendre de manera renovada les raons de la nostra esperança, per a extreure i compartir el tresor de la fe, «coses noves i coses velles» (Mt 13,52). En resum, més que voler reconvertir el món d'avui, cal convertir la pastoral per tal que encarni millor l'Evangelí en l'avui (cf. *Evangelii gaudium*, 25). Fem nostre el desig de Jesús: ajudar els nostres companys de viatge a no perdre el desig de Déu, per a obrir-li el cor i trobar l'únic que, avui i sempre, dona pau i alegria a l'home.

La passió per l'evangelització: el zel apostòlic del creient.

29. L'anunci és l'Esperit Sant

Dimecres, 6 de desembre de 2023

Benvolguts germans i germanes!

A les catequesis passades hem vist que l'anunci de l'Evangelí és alegria, és per a tots i va adreçat a l'actualitat. Descubrim ara una darrera característica essencial: cal que l'anunci s'esdevingui en l'Esperit Sant. De fet, per a "comunicar Déu" no és suficient l'alegre credibilitat del testimoniatge, la universalitat de l'anunci i l'actualitat del missatge. Sense l'Esperit Sant qualsevol zel és va i falsament apostòlic: seria només nostre i no portaria fruit.

A l'*Evangelii gaudium* vaig recordar que «Jesús és el primer evangelitzador i el més gran»; que «en qualsevol forma d'evangelització la primacia és sempre de Déu», el qual «va voler cridar-nos a col·laborar amb Ell i impulsar-nos amb la força del seu Esperit» (n. 12). Aquesta és la primacia de l'Esperit Sant! Per això el Senyor compara el dinamisme del Regne de Déu a un home que «sembla la llavor a la terra: tant si dorm com si està despert, de nit i de dia, la llavor germina i creix, sense

que ell sàpiga com» (Mc 4,26-27). L'Esperit és el protagonista, precedeix sempre els missioners i fa sortir els fruits. Aquesta consciència ens consola molt! I ens ajuda a especificar-ne una altra, igualment decisiva: és a dir, que en el seu zel apostòlic l'Església no s'anuncia a ella mateixa, sinó que anuncia una gràcia, un do, i l'Esperit Sant és precisament el do de Déu, com va dir Jesús a la dona samaritana (cf. Jn 4,10).

Però la primacia de l'Esperit no ha d'induir-nos a la indolència. La confiança no justifica la retirada. La vitalitat de la llavor que creix per ella mateixa no autoritza els pagesos a l'abandonament del camp. Jesús, en fer les darreres recomanacions abans de pujar al cel, va dir: «Rebreu una força que us farà testimonis meus a Jerusalem, a tot Judea, a Samaria i fins a l'extrem de la terra» (Ac 1,8). El Senyor no ens ha deixat quaderns de teologia o un manual de pastoral per a aplicar, sinó l'Esperit Sant, que suscita la missió. I l'audàcia valenta que l'Esperit Sant infon ens porta a imitar-ne l'estil, que sempre té dues característiques: la creativitat i la senzillesa.

Creativitat, per a anunciar Jesús amb alegria, a tots i en l'avui. En aquesta nostra època, que no ajuda a tenir una mirada religiosa sobre la vida i en la qual l'anunci s'ha convertit en diversos llocs més difícil, cansat, aparentment infructuós, pot néixer la temptació de desistir del servei pastoral. Potser ens refugiem en zones de seguretat, com la repetició habitual de coses que es fan sempre, o en les temptadores crides d'una espiritualitat intimista, o fins i tot en un sentiment mal comprès de la centralitat de la litúrgia. Són temptacions que es disfressen de fidelitat a la tradició, però sovint, més que respostes a l'Esperit, són reaccions a les insatisfaccions personals. Però la creativitat pastoral, el fet de ser audaços en l'Esperit, ardents del seu foc missioner, és prova de fidelitat a ell. Per això he escrit que «Jesucrist també pot trencar els esquemes avorrits en els quals pretenem tancar-lo i ens sorprèn amb la seva constant creativitat divina». «Cada vegada que intentem tornar a la font i recuperar la frescor original de l'Evangeli, surten nous camins, mètodes creatius, altres formes d'expressió, signes més eloqüents, paraules carregades de significat renovat per al món actual» (*Evangeli gaudium*, 11).

Creativitat, per tant; i després senzillesa, precisament perquè l'Esperit ens porta a la font, al "primer anunci". De fet, és «el foc de l'Esperit, que [...] ens fa creure en Jesucrist, que amb la seva mort i resurrecció ens revela i ens comunica la misericòrdia infinita del Pare» (*ibid.*, 164). Aquest és el primer anunci, que «ha d'ocupar el centre de l'activitat evangelitzadora i de qualsevol intent de renovació eclesial»; per a repetir: «Jesucrist t'estima, et va donar la seva vida per a salvar-te, i ara està viu al teu costat cada dia, per a il·luminar-te, per a enfortir-te, per a alliberar-te» (*ibid.*).

Germans i germanes, deixem-nos captivar per l'Esperit Sant i invoquem-lo cada dia: que ell sigui el principi del nostre ser i del nostre obrar; que sigui l'inici de qualsevol activitat, encontre, reunió i anunci. Ell vivifica i rejoyeneix l'Església: amb ell no hem de témer, perquè ell, que és l'harmonia, manté sempre creativitat i senzillesa juntes, suscita la comunió i envia en missió, obre a la diversitat i reconduïx a

la unitat. Ell és la nostra força, l'alè del nostre anunci, la font del zel apostòlic. Veniu, Esperit Sant!

La passió per l'evangelització: el zel apostòlic del creient.

30. ¡*Efatà*, obre't, Església!

Dimecres, 13 de desembre de 2023

Benvolguts germans i germanes!

Concloem avui el cicle dedicat al zel apostòlic, durant el qual ens hem deixat inspirar per la paraula de Déu, per a ajudar a cultivar la passió per l'anunci de l'Evangelí. I això incumbeix a cada cristià. Pensem en el fet que, en el baptisme, el celebrant diu, tocant les orelles i els llavis del batejat: «Jesús va fer que els sords poguessin sentir i els muts poguessin parlar. Que ell et concedeixi poder escoltar aviat la seva paraula i professar la fe.»

Hem escoltat el prodigi de Jesús. L'evangelista Marc s'agafa molt de temps per a descriure on es va esdevenir: «Arribà al llac de Galilea...» Què és allò que uneix aquests territoris? Que estan principalment habitats per pagans. No eren territoris habitats per israelites, sinó principalment per pagans. Els deixebles van sortir amb Jesús, que és capaç d'obrir les orelles i la boca: el fenomen del mutisme i de la sordesa, en la Bíblia, és també metafòric, i designa el tancament a les crides de Déu. Hi ha una sordesa física, però en la Bíblia qui és sord a la paraula de Déu és mut, és aquell que no comunica la Paraula de Déu.

Un altre signe també és indicatiu: l'Evangelí relata la paraula decisiva de Jesús en arameu, *efatà*, que significa 'obre't', deixa que les teves oïdes s'obrin, deixa que la teva llengua s'obri; i no es tracta d'una invitació adreçada al sordmut, que no la podia sentir, sinó precisament als deixebles d'aquell temps i de tots els temps. També nosaltres, que hem rebut l'*efatà* de l'Esperit en el baptisme, som cridats a obrir-nos. «Obre't», diu Jesús a cada creient i a la seva Església: Obre't, perquè el missatge de l'Evangelí et necessita per a ser testimoni i anunciat! I això ens fa pensar també en l'actitud del cristià: el cristià ha d'estar obert a la Paraula de Déu i al servei dels altres. Els cristians tancats sempre acaben malament, perquè no són cristins, són ideòlegs, ideòlegs de l'entossudiment. Un cristià ha d'estar obert a l'anunci de la Paraula de Déu, a l'acolliment dels germans i germanes. I per això, aquest *efatà*, aquest 'obre't', és una invitació per a tots nosaltres.

També al final dels Evangelis, Jesús ens lliura el seu desig missioner: Aneu més lluny, aneu a pasturar, aneu a predicar l'Evangelí.

Germans i germanes, sentim-nos tots cridats, com a batejats, a testimoniar i anunciar Jesús. I demanem la gràcia, com a Església, de saber realitzar una conversió pastoral i missionera. El Senyor, vora el llac de Galilea, va preguntar a Pere si l'estimava, i després li va demanar que pasturés les seves ovelles (cf. v. 15-17). Preguntem-nos també nosaltres, fem-nos cadascun de nosaltres aquesta pregunta: Estimo realment el Senyor, fins al punt de voler anunciar-lo? Vull convertir-me en el seu testimoni o m'accontento a ser deixeble? Em prenc seriosament les persones

que conec? Les porto a Jesús a l'hora de la pregària? Vull fer alguna cosa per tal que l'alegria de l'Evangeli, que ha transformat la meva vida, faci més bonica la d'ells? Pensem en això. Pensem en aquestes preguntes i anem endavant amb el nostre testimoniatge. Gràcies.